

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduste valdkond

Narva kolledž

Õppekava ‘Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õpikeskkonnas’

Liis Kivistik

**LASTEAIA JA PÕHIKOOLI 1. KLASSI ÕPETAJATE
ARUSAAM KOOLIVALMIDUSEST JA HINNANG
RIIKLIKE ÕPPEKAVADE KOOLIVALMIDUSE NÕUETELE**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Lehte Tuuling, MA

Narva 2025

Kinnitus

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kasutatud kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Liis Kivistik

/töö autori allkiri/

Lihlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Liis Kivistik

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihlitsentsi) minu loodud teose „Lasteaia ja põhikooli 1. klassi õpetajate arusaam koolivalmidusest ja hinnang riiklike õppekavade koolivalmiduse nõuetele“, mille

juhendaja on Lehte Tuuling, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas

lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks

Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative

Commonsi litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autoritele viidates teost

reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja

kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega

isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Liis Kivistik

19.05.2025

SUMMARY

Kindergarten and Primary School First Grade Teachers' Understanding of School Readiness and Their Assessment of the National Curriculum's Requirements for School Readiness.

In her 2010 doctoral research, Airi Kukk pointed out that the transition from one level of education to the next should be smoother, and that teachers should engage in more collaboration. She also emphasized that curriculum objectives should be more closely aligned, which would help ensure equal learning opportunities for all children.

Based on the results of previous studies the purpose of the research paper is to determine kindergarten and first grade teachers understanding of children's school readiness. The study helps to understand whether kindergarten and primary school's first grade teachers perceive the level of school readiness similarly or differently. Teachers' expectations for children are based on how they interpret what is stated in the curricula.

The paper consists of an introduction and three chapters. The first chapter provides an overview of school readiness, its assessment, and the importance of the curriculum. The second chapter presents the research methodology. The third chapter includes an overview of the research results, conclusions, and discussion.

The study was conducted in February 2025. I used a quantitative approach, and the sample included municipal kindergartens and primary schools in Tallinn that have first-grade classes. The data collection method was a survey created using Google Forms, with two questionnaires: one for kindergarten teachers and another for first-grade teachers. A total of 37 kindergarten teachers and 15 primary school teachers participated in the survey.

The study found that both kindergarten and primary school teachers view social skills as the most important component of school readiness, considering them the foundation for all other learning. While kindergarten teachers found current expectations adequate, they felt schools often expect more—an opinion shared by primary teachers, who emphasized the role of individual development. No contradictions were found between the preschool and primary school curricula, though teachers suggested the curricula could be more flexible and better aligned to support smoother transitions for children.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. KOOLIVALMIDUS JA SELLE HINDAMINE NING ÕPPEKAVA OLULISUS	7
1.1. Koolivalmiduse mõiste ja sisu	7
1.2. Koolivalmiduse hindamine ja koolivalmiduskaart	9
1.3. Õppekava mõiste	10
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA	13
2.1. Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused	13
2.2. Meetodi valik ja kirjeldus	13
2.3. Uurimisprotseduuri kirjeldus	14
2.4. Valimi moodustamine ja kirjeldus	15
3. UURIMISTULEMUSED	17
3.1. Lasteaiaõpetaja hinnangud lapse koolivalmidust näitavatest oskustest	17
3.2. Esimese klassi õpetajate hinnangud lapse koolivalmidust näitavatest oskustest	24
3.3. Erinevused õpetajate ootustes Koolieelses lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud õpitulemustele.....	29
3.4 Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud koolivalmiduse taseme ja Põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud 1. klassi õppesisu vastuolud	32
ARUTELU	37
KOKKUVÕTE.....	41
KASUTATUD KIRJANDUS	43
LISAD	48
Lisa1. Küsimustik lasteaiaõpetajale	48
Lisa 2. Küsimustik kooliõpetajale	54

SISSEJUHATUS

Koolivalmiduse all peetakse silmas lapse valmisolekut koolitöödega hakkama saamiseks (*Eesti...*, 2009). Selle kujundamise aluseks on Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008) ning iga konkreetse lasteaia õppekavas sõnastatud ainesisu. Arengu hindamine toimub lasteaiaõpetajal igapäevaselt, ning hindamisel kogutakse informatsiooni lapse eeldatavaid tulemusi järgides (Kulderknup, 2009, lk 10–11).

Alushariduse riiklikul õppekaval (*Koolieelse...*, 2008) on oluline roll laste koolivalmiduse kujundamisele, kuna see määratleb, millised teadmised ja oskused peaksid lastel kooli minnes olema. Põhikooli riiklikus õppekavas (*Põhikooli riiklik õppekava*, 2011) on kirjas, mida lapsed peaksid teadma ja oskama erinevate kooliastmete lõpuks. Iga kool ja lasteaed koostab oma õppekava lähtudes sellest, mis on kirjas riiklikutes õppekavades.

Õppekava koostamisel tuleks kasutada õpetajaid ja nende kogemust. Yale University professor Elisabeth Wood ja University of Aucklandi professor Helen Hedges on oma uurimistöös välja toonud, et õppekava koostamisel on oluline kaasata oma ala praktikuid (Wood & Hedges, 2016). Sama on toodud välja uurimistöös „*Koolieelse lasteasutuse õpetajate kui õppekava arendajate kogemused, ootused ja hinnangud*“, kus on öeldud, et õpetajate kaasamine ning nende kogemus on oluline õppekava koostamisel (Ugaste et al., 2016).

Josefine Jahreie (2023) uurimistulemustest selgus, et õpetajatel ja hariduse valdkonnaga seotud inimestel, kes õppekava koostavad on erinevad nägemused laste koolivalmidusest. Airi Kuk (2010) on oma doktoritöös välja toonud, et ühelt hariduse astmelt teisele ülemineku võiks olla sujuvam ning õpetajad võiksid teha rohkem koostööd. Samuti võiks olla õppekava eesmärgid rohkem siduvad ning nii oleks kõikidel lastel võrdne võimalus õppele.

Toetudes varasemate uuringute tulemustele on uurimistöös eesmärgiks välja selgitada lasteaiaõpetajate ja esimese klassi õpetajate arusaam laste koolivalmidusest. Uuring aitab aru saada kas lasteaiaõpetajate ja I kooliastme õpetajad mõistavad koolivalmiduse taset sarnaselt või erinevalt. Õpetajate ootused lastele tulenevad sellest, kuidas nad mõistavad õppekavades sätestatud.

Eesmärgi saavutamiseks on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

- Millised on lasteaiaõpetajate hinnangul lapse koolivalmidust näitavad oskused?

- Millised on esimese klassi õpetajate hinnangul lapse koolivalmidust näitavad oskused?
- Mille poolest erinevad õpetajate ootused Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud õpiväljunditest?
- Millised on Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud koolivalmiduse taseme ja Põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud 1. klassi õppesisu vastuolud õpetajate hinnangul?

Uuringu läbiviimisel kasutan kvantitatiivset uurimismeetodit. Valimi koostamisel kasutan tõenäosuslikku juhuvalimit. Ankeetküsitlus saadetakse kõikidele Tallinna munitsipaal lasteaedade koolieelikute õpetajatele ja kõikidele Tallinna munitsipaalkoolide esimeste klasside õpetajatele. Küsitlus koostatakse kasutades küsitluse platvormi ja edastatakse elektrooniliselt. Pärast andmete kogumist andmed töödeldakse ja analüüsitakse tulemusi.

Töö koosneb sissejuhatusest ja kolmest peatükist. Esimeses peatükis annan ülevaate koolivalmidusest ja hindamisest ning õppekava olulisusest. Teises peatükis on välja toodud uurimistöö metoodika. Kolmandas peatükis on ülevaade uurimistulemustest, järeldused ja arutelu.

1. KOOLIVALMIDUS JA SELLE HINDAMINE NING ÕPPEKAVA OLULISUS

1.1. Koolivalmiduse mõiste ja sisu

Hariduse ja kasvatuse sõnaraamat ütleb, et koolivalmidus on kooliküpsus koos erinevate oskustega. Kooliküpsus mida peetakse oluliseks osaks koolivalmis saamisel on sotsiaal-emotsionaalne, vaimne ja füüsiline valmisolek kooliks (Erelt et al., 2014, lk 213, 217). Koolivalmidust mõistetakse erinevalt, hõlmates lapse vanust, sotsiaalset ja emotsionaalset küpsust, aga ka vanemate valmisolekut toetada last koolitee alustamisel. Lapse koolivalmidus kujuneb erinevate, omavahel seotud tegurite koosmõjul (Dockett & Perry, 2007, lk 23).

Koolivalmidust hinnatakse erinevatest aspektist: sotsiaalsed oskused, enesekohased oskused, eneseteenindamine, emotsionaalne areng ning erinevate valdkondlike teadmiste ja oskuste areng. Sotsiaalsed oskused on koolivalmiduse kujunemisel olulisel kohal. Kuigi need ei pruugi lasteaja lõpuks olla täielikult välja arenenud, on need oskused vajalikud, et laps saaks koolis edukalt hakkama. Sotsiaalsete oskuste alla käib koostööoskus, oskus suhelda teiste inimestega, abistamine ning oskus mõista teiste inimeste tundeid. Enesekohased oskused on uskuda enda võimetesse, oskus enda tundeid väljendada ja juhtida oma käitumist erinevates olukordades. Eneseteenindamine on samuti koolivalmiduse juures oluline, kuna kooli minnes peab laps suutma end ise riietuda, koristada enda järelt ning pidada kinni reeglitest. Emotsionaalne arengu näitajaks on lapsel hakkama saamine oma tunnetega, oskus neid väljendada ning reguleerida. Koolivalmiduse juures ei saa ka ära unustada ainevaldkondlikke teadmisi: keel ja kõne, matemaatika, liikumine, muusika, kunst ja loovuse arendamine üldiselt (Kikas, 2008, lk 69-70,79,88-89,92-95).

Piaget teooria kohaselt on kognitiivne areng oluline, et hinnata laste koolivalmidust. Selleks on kaks etappi, operatsioonide eelne etapp (2–7a) ja konkreetsete operatsioonide etapp (7–12a). Operatsioonide eelses etapis kujuneb lastel kõnekeel ning võime lahendada erinevaid probleeme märkide abil. Selles perioodis on raske mõista teiste inimeste vaatenurki. Konkreetsete operatsioonide etapis paraneb laste loogiline mõtlemine, nad saavad aru reeglitest ning suudavad neid järgida. Samuti paraneb nendel teistest inimestest arusaamine, oskus nendega arvestada (Krull, 2018, lk 41–45).

Võgotski aga rõhutas, et õppimine toimub eelkõige suhtlemise kaudu, kuna kooli minnes on oluline oskus suhelda õpetajate kui ka kaasõpilastega. Tema teooria kohaselt toimub lapse areng lähima arengu tsoonis. See on arengutase, kus laps tegutseb vastavalt oma võimetele, kuid suudab abiga jõuda järgmisele tasemele. Täiskasvanute või eakaaslaste abiga saab laps selles tsoonis edasi areneda (Krull, 2018, lk 56–57).

Koolivalmidust saab hinnata väga paljudest aspektidest ning ei ole kindlat definitsiooni, mida see täpselt tähendab. On olemas palju näitajaid, mille põhjal võime öelda, et laps on koolivalmis. Näiteks kirjutamise oskus, käitumise oskus, sotsiaalsed oskused ja neid on väga palju veel (Blair et al., 2007, lk 150). Koçak ja Incekara uurimistöös on välja toodud, et lasteaiaõpetajad ja esimese klassi õpetajad tõdesid, et lapse esimesse klassi minemisel on olulised tema sotsiaalsed ja emotsionaalsed oskused, motoorne ja kognitiivne areng ning oskus enese eest hoolitseda (Kocak & Incekara, 2019).

Oma magistritöös leidis Ilme Mõttus (2010), et klassiõpetajate hinnangul lasteaias käinud lapsed on rohkem valmis sotsiaalsetes ja füüsilistes oskustes, et minna kooli. Koolivalmidust hindavad teadmiste poolest aga lasteaiaõpetajad ja kooliõpetajad erinevalt. Mõlemas haridusastmes on õpetajad arvamusel, et oluline on laste sotsiaalne, vaimne ja füüsiline oskus, mitte see, kas laps oskab lugeda ja arvutada.

Valmisolek on lapse roll suutmaks õppida iseseisvalt, olla piisavalt küps, et saada koolis oma asjad tehtud. See on jätkuv kasv saamaks täiskasvanuks, osata ennast kontrollida erinevates olukordades (Credler, 1992, lk 7–9). Esimesse klassi minev laps võiks osata ennast riidesse panna, oma nime teada ja tunda selle kirjapilti. Oluline on lapse iseseisvus ja suhtlemisoskus. Akadeemilistest oskustest ta võiks kirjutada, lugeda ja arvutada (Parvela et al., 2011, lk 25, 129). Lugemine, arvutamine ja kirjutamise oskus võiks lapsel olla nii palju, et ta oskaks veerida sõnu kokku, arvutada viie piires ja kirjutada trükitähtedega (Talviste, 2015, lk 15).

Oma bakalaureusetöös toob (Lusik, 2018) välja, et lasteaiaõpetajate ja kooliõpetajate arusaam laste koolivalmidusest on erinev. Näiteks lasteaiaõpetajate arvamusel peaks koolivalmis laps olema sotsiaalne ja valmis suhtlema, lugemisoskus ei ole nii oluline. Kooliõpetajad jälle arvavad, et laps peab kinni pidama reeglitest ja oskama lugeda. Teises bakalaureusetöös tuuakse välja, et lasteaiaõpetajate arvamusel peab kooli minev laps saama hakkama koolikeskkonnas, peab olema õppimisvõimeline. Samuti peab laps oskama kirjutada, lugeda ja arvutada kuna nii on tal kergem koolis (Kristov, 2017).

6–7a laste eeldatavad tulemused kooli minekuks on kirjas Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008). Põhikooli riiklikus õppekavas on aga kirjas tulemused, mis saavutatakse esimese kooliastme lõpuks (*Põhikooli riiklik õppekava*, 2011).

„Kogenud ja alustavate klassiõpetajate ootused esimesse klassi astujate koolivalmidusele“ magistritöös tuuakse välja, et klassiõpetajate ootustes peaksid lapsed olema valmis kõikides aspektides nii sotsiaalses, vaimses, füüsilises kui ka teadmiste ja oskuste poolest. Samuti soovitas edaspidiseks uurida kas need klassiõpetajate ootused ühtivad koolieelse lasteasutuse õppekavaga. Selline uurimistöö oleks kasulik nii lapsevanematele kui ka lasteaiaõpetajatele (Hallist, 2024).

Uuringute tulemused näitavad, et erinevate haridustasemetel õpetajatel ei ole ühtset arusaama, mida laps peaks oskama esimesse klassi minnes. Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) on kirjas eeldatavad arengutulemused, mida koolivalmiduse saavutamisel hinnatakse. Kooliõpetajate ootused ületavad sageli neid arengutulemusi mis Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) on määratud vaatamata sellele, et Põhikooli riikliku õppekava (2011) sisu viitab sellele, et lapse arengu toetamine peaks jätkuma just sellelt tasemelt, mis lasteaias õppekavale toetudes on saavutatud.

1.2. Koolivalmiduse hindamine ja koolivalmiduskaart

Lasteaias väljastatakse lapsele, kes on koolikohustuslik, koolivalmiduskaart. Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise korras (2018) on kirjutatud, et koolivalmiduskaart on dokument, kus on kirjas lapse arengu tulemused ning tema tugevad küljed. Dokumendi peavad allkirjastama kõik, kes osalesid selle koostamisel. Koolivalmiduskaart tuleb esitada kooli juhul, kui seda nõutakse. Kaardi täitmine on lasteasutusele kohustuslik, aga koolidele selle vastuvõtmine mitte. Kooli sisseastumiseks vajalikud dokumendid ja tingimused sätestab kooli direktor ning edastab need hoolekogule ülevaatamiseks (*Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus*, 2010). Kristiina Kunto on oma uurimistöös uurinud lasteaia ja esimese klassi õpetajate nägemust koolivalmiduskaartide kohta ning tuleb välja, et paljud õpetajad koolis ei vaata kaarte enne, kui selleks on vajadus. Samas aga need õpetajad, kes vaatavad kaarte enne lastega kohtumist, saavad kiiremini välja selgitada need õpilased, kes vajavad õppetöös lisaabi. Koolivalmiduskaardil on välja toodud laste oskused, kirjeldatud on laste kirjaoskust,

arvutamist, lugemist. Need oskused kaartidel on olulised lapsevanematele, kes usuvad, et kui need oskused on lapsel olemas, siis koolis on õpiedukus suurem (Kunto, 2012).

Lapse koolivalmiduse taset hindavad lasteaiaõpetajad, kes viivad läbi koolivalmiduse intervjuu lastega, mille alusel täidavad koolivalmiduskaardi (Talviste, 2015, lk 19). Koolieelse lasteasutuse seaduses (1999) on kirjas, et iga lasteaed koostab oma õppekava, kus on kirjas lapse arengu hindamise põhimõtted. Iga lasteaed kasutab oma hindamismeetodit, mis on asutuses kokkulepitud ja fikseeritud lasteaia õppekavas.

Karoliina Ansi on oma uurimistöös välja toonud, et õpetajad kasutavad koolivalmiduse hindamisel lapse arengu hindamise tabelit, vaatlust ja teste. Üldiselt kasutatakse neid kõiki koos (Ansi, 2014). Vaatluse abil saab jälgida lapse käitumist erinevates olukordades ning laste oskusi. Vaatlusi teostatakse kindla perioodi jooksul. Testimises tehakse lastele erinevaid väljatöötatud teste, et hinnata laste võimeid. Veel on olemas küsitlus, millega saab hinnata lapse kõne, arutlemiseoskust ning teadmisi. Kõik saadud info tuleb dokumenteerida. Lasteias kasutatakse selleks arengumappi ja koolivalmiduskaarti (Häidkind et al., 2014, lk 13–16, 24–29). Soomes läbi viidud uurimistöös tuleb välja, et koolivalmiduse hindamiseks tehtavad testid ei vasta sellele, milliseid teadmisi tegelikult koolis lapsel vaja läheb (Kallio & Mäki, 2000).

1.3. Õppekava mõiste

1920. aastal võeti vastu Eesti esimene „Avalikkude algkoolide seadus“, kus oli kirjas, et kooli peavad astuma kõik lapsed, kes on saanud 9.aastaseks ning nooremaid võib vastu võtta siis kui selleks on ruumi. Sellel ajal oli sisuline ehk õppekava dokument alles koostamisel ning kasutati ajutisi tunnikavasid. 1921. aastal nägi aga ilmavalgust õppekava, mis oli väga algeline (Tamm, 2020).

Õppekava on plaan, mis on loodud selleks, et koolis ja lasteias oleks dokument, kus on kirjas kogu õppetegevuseks vajalik informatsioon, eesmärgid ning laste arengu eeldatavad tulemused (Glatthorn et al., 2006, lk 5). Lasteaia õppekava on lasteias põhidokument, mille järgi toimub õppe- ja kasvatustegevus. Õppekavas on välja toodud lasteasutuse eripära, eesmärgid ning kogu informatsioon õppe- ja kasvatustegevusest (Kivi et al., 2005, lk 142–144). Õppekava on õpingute alusdokument, mis on vajalik, et planeerida õpet õpilastega, kuna õppekavas on kirjas selleks vajalikud aineleendid, teemad, tunnijaotused ja õppesisu (Jürimäe & Treier, 2008).

Õppekavasid on iseloomustatud erinevalt. Kelly on selgitanud tervikõppekava, varjatud õppekava, planeeritud/omandatud õppekava ja formaalse/mitteformaalse õppekava mõistet. Tervikõppekava on laialdane, mis hõlmab nii sisu kui ka kõike, mis läheb õppetöö alla. Varjatud õppekava on eesmärgipärane õppekava aga seal ei ole tegevusi planeeritud ning kes vastutavad õppetöö eest ei teadvusta endale, mida tehakse. Planeeritud/omandatud õppekava on kooskõlastatud ja päriselt läbi viidud õppekava. Formaalne õppekava näitab kuidas tehakse ning mitteformaalne seda kuidas päriselt õppetegevusi õpetajad läbi viivad ning need tegevused on enamjaolt vabatahtlikud. Näiteks ürituste korraldamine, huvitegevus (Kelly, 2004, lk 4–8).

Hilda Taba oli Eesti pedagoogikateadlane USA-s. Ta oli veendunud, et õppekava loomisel on kindel järjekord ning õpetajad peaksid osalema selles protsessis algusest lõpuni. Nii kirjutavad oma artiklis *Analysis of Curriculum Development Stages from the Perspective of Tyler, Taba and Wheeler* neli haridusalast doktoranti (Mehmood Bhuttah et al., 2019). Taba arvates peab õppekava olema tervik, kuhu kuulub tegelik kogemus ning praktikas läbiviidavad tegevused. Õppekava peaksid koostama oma ala professionaalid, kes viivad igapäevaselt õppetegevusi läbi ning kes oskavad hinnata laste arengut nii nagu see päriselt on. Kõik eesmärgid, mis õppekavasse lisatakse, peaksid olema igale õpilasele võrdselt väärtuslikud ning sobima iga õpilase vajaduste ja huvidega (Krull & Taba, 2015, lk 326–331).

Õppekava muutmine ja kohandamine vastavalt õpetajate ja õppijate vajadustele on aastaid olnud aktuaalne. Õppekavade kohandamine tuleb kasuks õpetajatele, et nad saaksid oma õppetööd muuta õppijate vajadustele vastavalt. Samas on õppekava mõiste ikka sama, et õpetajatele on see dokument mida tuleb järgida, et saavutada õppijatel vastavad tulemused (Ropo, 2024). Kadarpi on oma töös toonud välja, et õppekava arendamine on õpetajate hinnangul oluline, kuna see annab rohkem vabamad käed õppetegevuste planeerimisel. Samuti oli välja toodud, et õpetajad on kursis oma lasteasutuse õppekavaga ning kasutavad seda planeerides oma nädala või kuuplaane (Kadarpi, 2018). Mallas on oma töös toonud välja, et õpetajad, kes aitasid koostada lasteasutuse õppekava said juurde palju kogemusi, teadmisi ning olid rohkem teadlikud sellest, mida sisaldab riiklik õppekava (Mallas, 2014). Bakalaureusetöös „*Lasteaia õppekava kui õpetaja töö alusdokument*“ uuriti kui teadlikud on õpetajad õppekava sisust. Uurimistöös tuleb välja, et on õpetajaid, kes kasutavad oma

töös õppekava järgivad seda igapäevaselt ning on ka neid kes teevad tööd kogemusest ning ei vaja õppekava oma igapäevases töös (Tomberg, 2019).

OECD koostatud aruandes on kirjutatud, et tulevikus võiks olla õppekavad rohkem paindlikud ning hästi koostatud õppekava tagab ühtse kvaliteedi haridusmaastikul. Samuti on selline õppekava kasulik lapsevanemate ja õpetajate vahelisele suhtlemise arenemiseks, kuna siis saavad kõik õpilased kvaliteetset haridust (OECD, 2024).

Vaadates Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava (2008) siis seal on välja toodud, et 6–7 aastase lapse eeldatav tulemus valdkonnas keel ja kõne on see, et laps tunneb tähti ning tunneb kirjaõppimise ära mõned sõnad. Samas kui Põhikooli riiklikus õppekavas (2011) on välja toodud eeldatavad tulemused, mida laps peaks oskama esimese kooliastme lõpuks. Esimene kooliaste on 1.-3. klass. Välja on toodud, et suudab tekstidest leida olulist teavet ja seda edasi anda kirjalikult ja suuliselt. Samas ei ole Põhikooli riiklikus õppekavas aga välja toodud seda, mida laps võiks osata siis, kui läheb esimesse klassi.

Eelnevatele allikatele tuginedes võib järeldada, et Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava sätestab laste eeldatavad oskused ja teadmised lasteaia lõpetamisel ning järgmised laste arengu eeldatavad tulemused on kirjeldatud Põhikooli riiklikus õppekavas 3. klassi lõpetamisel. Üleminek lasteaia kooli on nii nimetatud hall ala, mille puhul ei ole arusaadav, millisel määral on koolid oma õppekava koostamisel 1. klassile arvestanud 6–7 aastase lapse arengu eeldatavate tulemustega Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava kohaselt.

2. UURIMISTÖÖ METOODIKA

Selles peatükis toon ülevaate uurimistöõ eesmärgist, uurimisküsimustest, meetodi kirjeldusest, uurimisprotseduuri kirjeldusest, andmeanalüüsist ja valimi moodustamisest.

2.1. Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused

Uurimistöõ eesmärgiks on välja selgitada lasteaiaõpetajate ja esimese klassi õpetajate arusaam laste koolivalmidusest. Uuring aitab aru saada kas nende nägemused erinevad või on sarnased.

Eesmärgi saavutamiseks on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

- Millised on lasteaiaõpetajate hinnangul lapse koolivalmidust näitavad oskused?
- Millised on esimese klassi õpetajate hinnangul lapse koolivalmidust näitavad oskused?
- Mille poolest erinevad õpetajate ootused Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud õpiväljunditest?
- Millised on Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud koolivalmiduse taseme ja Põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud 1. klassi õppesisu vastuolud õpetajate hinnangul?

Uurimistulemused esitan püstitatud uurimisküsimuste kaupa. Esimene küsimus annab ülevaate sellest, millised on lasteaiaõpetajate arvates need oskused, mis näitavad lapse koolivalmidust. Teine küsimus annab ülevaate sellest, et mis on esimese klassi õpetajate hinnangul lapse koolivalmidust näitavad oskused. Kolmas küsimus annab ülevaate õpetajate ootuste erinevustest selle kohta, mis on välja toodud Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud õpiväljunditest. Neljas küsimus annab ülevaate Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas välja toodud eeldatavatest tulemustest lapse kooli minnes ja Põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud 1. klassi õppesisu kohta ning millised on nende vastuolud.

2.2. Meetodi valik ja kirjeldus

Uuringu viin läbi kasutades kvantitatiivset uurimismeetodit. Valimi koostamisel kasutan tõenäosuslikku juhuvalimit ja andmekogumismeetodina ankeetküsitlust.

Kvantitatiivne uurimismeetod keskendub andmete kogumisele ning nende analüüsimisele (Õunapuu, 2014, lk 54). Andmed mida kogutakse on numbrilised ning selle uurimismeetodiga saab koguda palju andmeid korraga. Üldiselt kasutatakse selle uurimismeetodiga ankeetküsitlust (Bryman, 2008, lk 22, 140).

Ankeetküsitlust kasutan kuna see on laialdaselt levinud ning kasulik. Küsitlusega saan koguda lühikese ajaga palju informatsiooni, mida on hiljem lihtne analüüsida (Cohen et al., 2007, lk 317). Sellist küsitlust koostatakse kirjalikult ning saadetakse meili teel nii paljudele osapooltele kui vaja (Supino & Borer, 2012, lk 148 ja 151).

Ankeetküsitluse koostan lasteaiaõpetajatele ja kooliõpetajatele eraldi ning kasutan *Google Forms* keskkonda. Küsimusi on lasteaiaõpetajatele 19 ning kooliõpetajatele 18, nende hulgas valikvastustega, suletud ja avatud küsimusi ning arvamusi uurivaid likerti skaalal põhinevaid küsimusi. Suletud küsimused on head taustaandmete kogumiseks ning informatsiooni saamiseks valikute piires. Avatud küsimused on head, kuna siis saab vastaja ise oma sõnadega vastata ning avaldada arvamust. Valikvastustega küsimustel on etteantud vastused, mille hulgast on vastajal mugav valida vastus (Õunapuu, 2014, lk 163). Likerti skaala on skaala, mis võimaldab vastajalt määrata väidete hinnangut (Erelt et al., 2014, lk 262). Likerti skaalal on väited, mida vastaja saab hinnata tavaliselt 5 palli süsteemis (Bryman, 2008, lk 146). Ankeetküsitluses kasutan osaliselt Kristel Lusiku (2018) koostatud likerti skaalat lasteaiaõpetajatele hindamiseks laste sotsiaalseid, vaimseid ja füüsilisi oskusi.

Esimeses osas uurin vastajate taustaandmeid, nende vanust, tööstaaži ja haridust. Teises osas uurin õpetajate arvamust laste koolivalmidusest. Kolmandas osas uurin õpetajate hinnanguid õppekavadest.

2.3. Uurimisprotseduuri kirjeldus

Uurimise läbiviimist alustan Tallinna haridusametuse teatmikust, kus otsin välja kõik Tallinna munitsipaallasteaiad ja munitsipaalkoolid. Lasteaedadeks saan 125, põhikooli 14 ja gümnaasiume 40. Kokku 179 haridusametust Tallinnas. Sellest valikust jätan välja lastehoiud ja lasteaiad, mis on suunatud ainult erivajadusega lastele ning seejärel saan lasteaedadeks 119. Koolidest otsin välja need, kus on olemas esimesed klassid. Kogu leitud informatsiooni kogun endale kokku ning selle põhjal saadan e-kirjad kõikidele lasteaedade ja koolide direktoritele paludes neilt, et edastaksid kirja edasi koolieelikute rühma õpetajatele ja esimese klassi õpetajatele. Küsitlus oli õpetajatel avatud 31.01-14.02.25. Kuna sellest üks

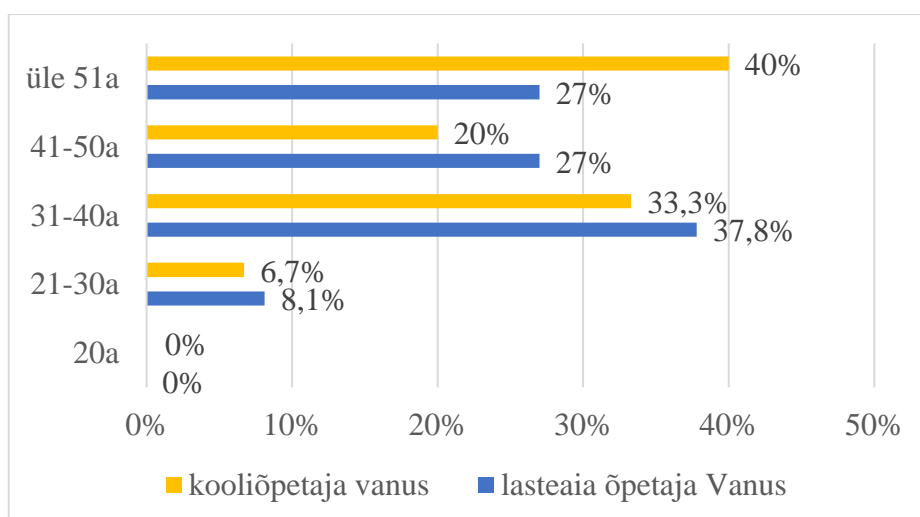
nädal oli aktiivsus väga madal, siis saatsin ankeedi uuesti laiali ja pikendasin vastamise aega 21.02.25.

2.4. Valimi moodustamine ja kirjeldus

Uurimistöös kasutan tõenäosusliku juhuvalimit Tallinnast kui Eesti suurimat omavalitsusüksust. Kasutan juhuvalimit kuna saadan ankeetküsitluse kõikidele, kelle välja valisin. Valisin välja Tallinna lasteaiad ja koolid, kus on koolieelikute rühmad ja koolid 1. klassidega. Andmeanalüüsis kasutan Exceli tabeliarvutus programmi ning avatud küsimuste vastuseid kodeerin QCAmap veebipõhises programmis. QCAmap on *Qualitative Content Analysis* programm, mis aitab teksti analüüsida ja lihtsustada (Mayring, 2000). Programmi põhjal toon töös välja olulised punktid tekstina.

Kõigile ankeedisajatele luban saadud informatsiooni kasutada ainult oma lõputöös. Küsitluses osales 119 lasteaiast kokku 37 õpetajat ja 53 koolist 15 õpetajat. Osalenud lasteaiadõpetajate vanus (joonis 1) jagunes nii, et 37 vastanud õpetajast oli 37,8% vanuses 31–40a, 27% jäid vanusesse 41–50a, samuti 27% oli üle 51a ja 8,1% olid vanuses 21–30a. Kõikidest vastanutest ei olnud ühtegi lasteaiadõpetajat vanuses 20a.

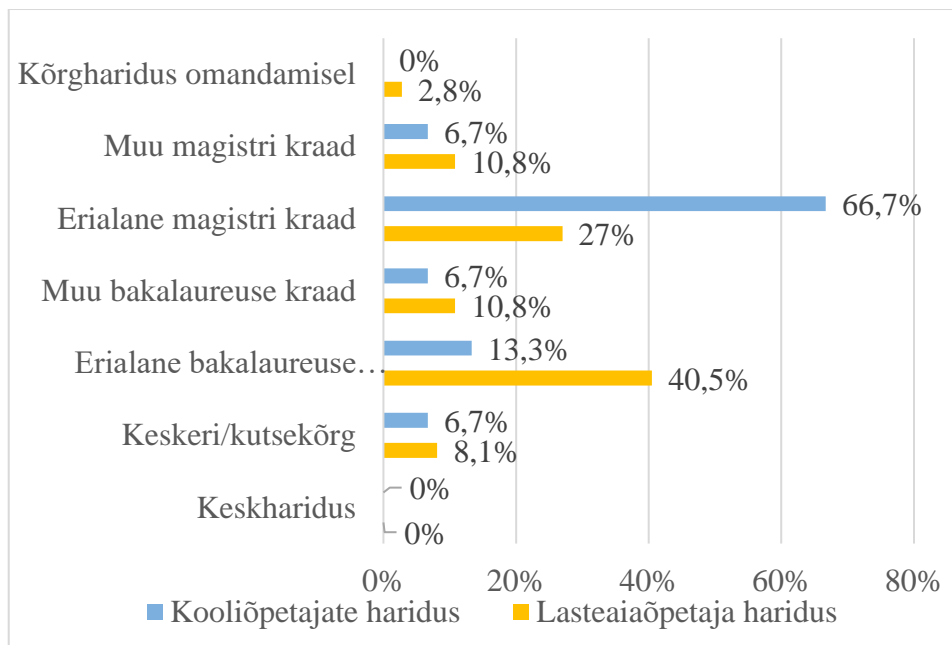
Osalenud kooliõpetajate vanus jagunes (joonis 1) nii, et 15 vastanud kooliõpetajast olid 40% vanuses üle 51a, 33,3% olid vanuses 31–40a, 20% vanuses 41–50a ning 6,7% oli vanuses 21–30a. Kõikidest vastanutest ei olnud kooliõpetajaid vanuses 20a.

Joonis 1. Kooliõpetajate ja lasteaiadõpetajate vanus

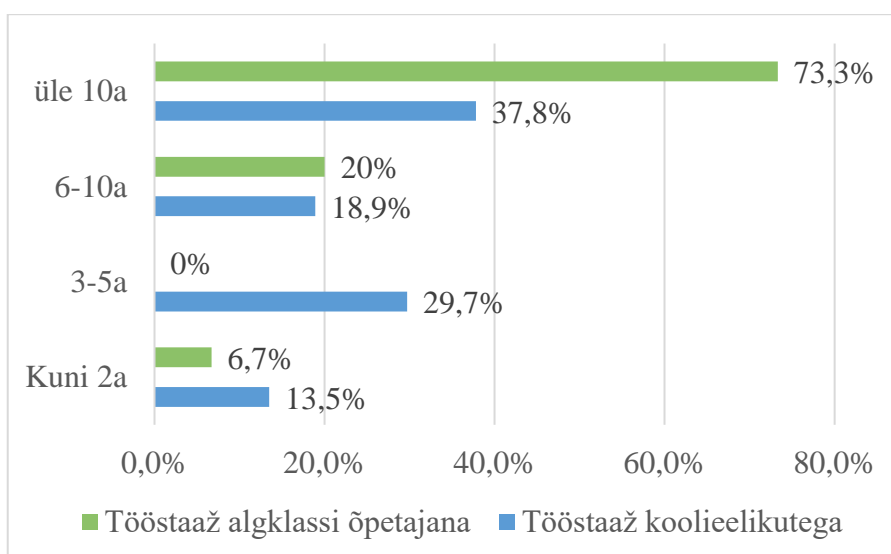
Lasteaiadõpetajate haridus tase (joonis 2) oli 40,5% oli erialane bakalaureuse kraad, 27% erialane magistri kraad, 10,8% muu magistri kraad, 10,8% muu bakalaureuse kraad, 8,10%

keskeri/kutsekõrg, 2,8% kõrgharidus omandamisel ja 0% vastas keskharidus. Kooliõpetajate haridus on 66,7% erialane magistri kraad, 13,3% erialane bakalaureuse kraad, 6,7% muu magistri kraad, 6,7% muu bakalaureuse kraad, 6,7% keskeri/kutsekõrg ning 0% kõrgharidus omandamisel ja keskharidus.

Joonis 2. Kooliõpetajate ja lasteaiaõpetajate haridus

Lasteaiaõpetajate tööstaaž koolieelikutega (joonis 3) jagunes nii, et 37,8% on töötanud üle 10a, 29,7% 3–5a, 18,9% 6–10a ja 13,5% kuni 2a. Algklassi õpetajad on töötanud 73,3% üle 10a, 20% 6–10a, 6,7% kuni 2a ning 3–5a 0%.

Joonis 3. Tööstaažid algklassi õpetajana ja koolieelikute õpetajana

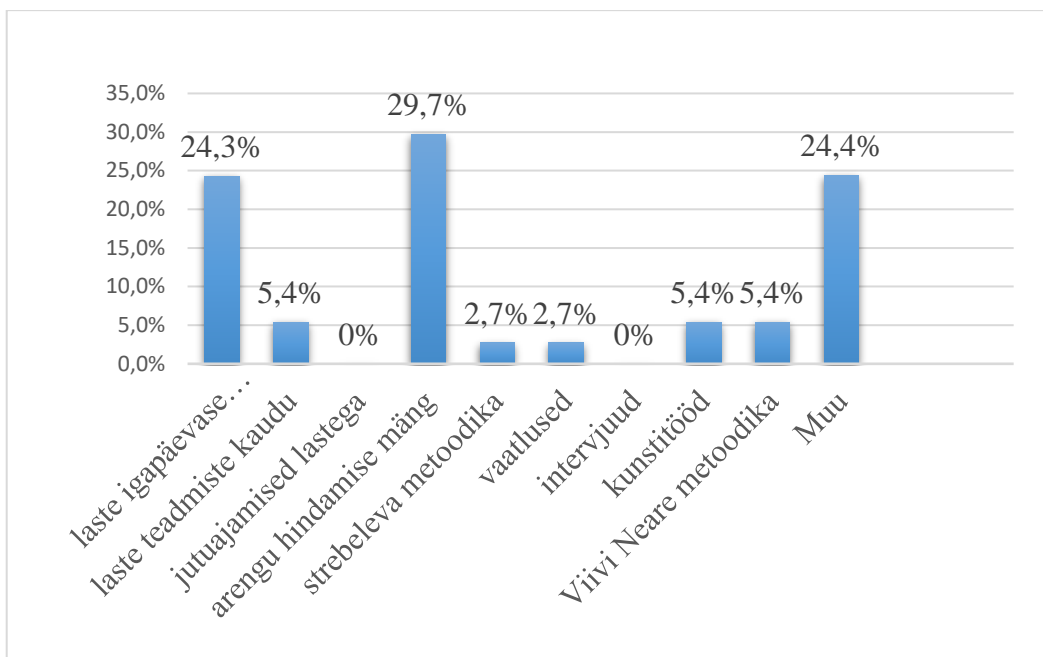
3. UURIMISTULEMUSED

Selles peatükis toon välja uurimistulemused. Uurimisküsimustest moodustub neli alapeatükki, kus analüüsin saadud tulemusi.

3.1. Lasteaiaõpetaja arvamused lapse koolivalmidust näitavatest oskustest

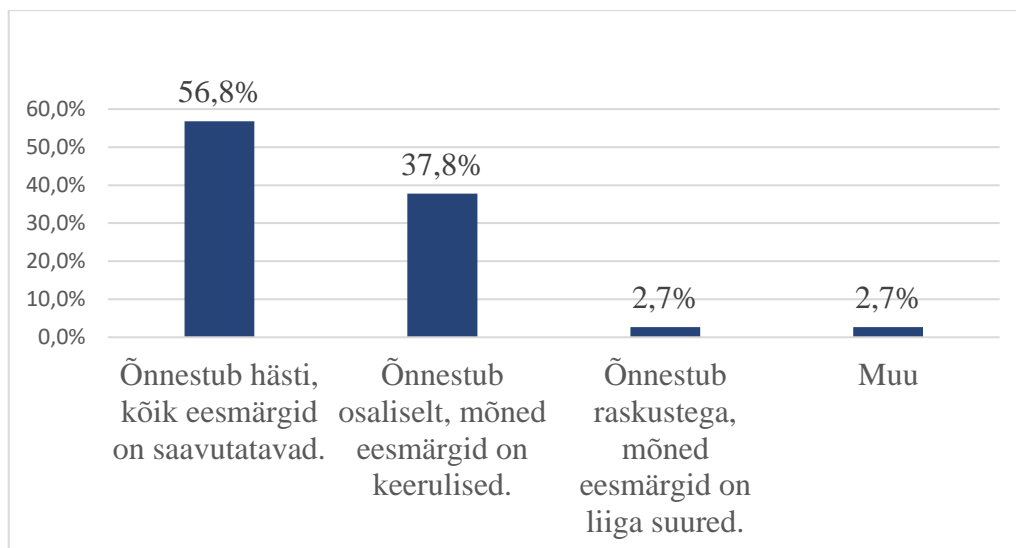
Ankeetküsitluse teemas koolivalmidus oli esimene küsimus õpetajatele, kuidas nad defineerivad koolivalmidust. Koolivalmidust defineerivad vastajad erinevalt aga kõige rohkem tuli välja, et oluliseks peavad lasteaiaõpetajad laste akadeemilisi teadmisi, seejärel laste sotsiaalset, vaimset ja füüsilist valmisolekut, et minna kooli. Õpetajad ütlesid, et „*Laps on kooliküps, kui tal on eakohaselt arenenud sotsiaalsed, emotsionaalsed oskused*“. „*Sealjuures peaksid olema arenenud häälikute kuulmine, sõnade kokku häälimine, oskus kirjutada sõnu nii nagu kuuleb*“. „*Laps oskab kaasa rääkida erinevatel teemadel ning arutlema koos kaaslasega*“. „*Matemaatiliselt võiks osata kooli minnes arvutada lihtsamaid tehteid*“. „*Koolis küll kõike õpitakse, kuid enamasti koolis ikkagi eeldatakse, et laps oskab lugeda, kirjutada, arvutada 10 piires*“.

Seejärel küsisin kuidas nad hindavad laste koolivalmidust (joonis 4). Lasteaiaõpetajad vastasid etteantud valikute seast ning said ise juurde lisada, kui seda valikut, mida nad kasutavad ei olnud. Etteantud valikud olid laste igapäevase käitumise ja tegemiste järgi, laste teadmiste kaudu, jutuajamised lastega, arengu hindamise mäng, Strebeleva meetoodika, vaatlused, intervjuu, kunstitööd, Viivi Neare meetoodika ja muu (siia said õpetajad ise lisada oma valiku). 29,7% vastanutest kasutab lapse koolivalmiduse hindamisel arengu hindamise mängu. 24,3% vastas, et hindavad lapse arengut jälgides nende igapäevast käitumist ja tegemisi. Valiku muu valis 24,4% vastanutest ning toodi välja, et kasutavad kõiki etteantud valikuid. 5,4% õpetajatest vastas, et hindavad lapse arengut nende teadmiste kaudu, samuti 5,4% vastas, et hindavad kunstitööde järgi ja 5,4% vastas, et kasutavad Viivi Neare meetoodikat. 2,7% vastas, et kasutavad Strebeleva meetoodikat. Lapsi vaatlevad 2,7% vastanutest.

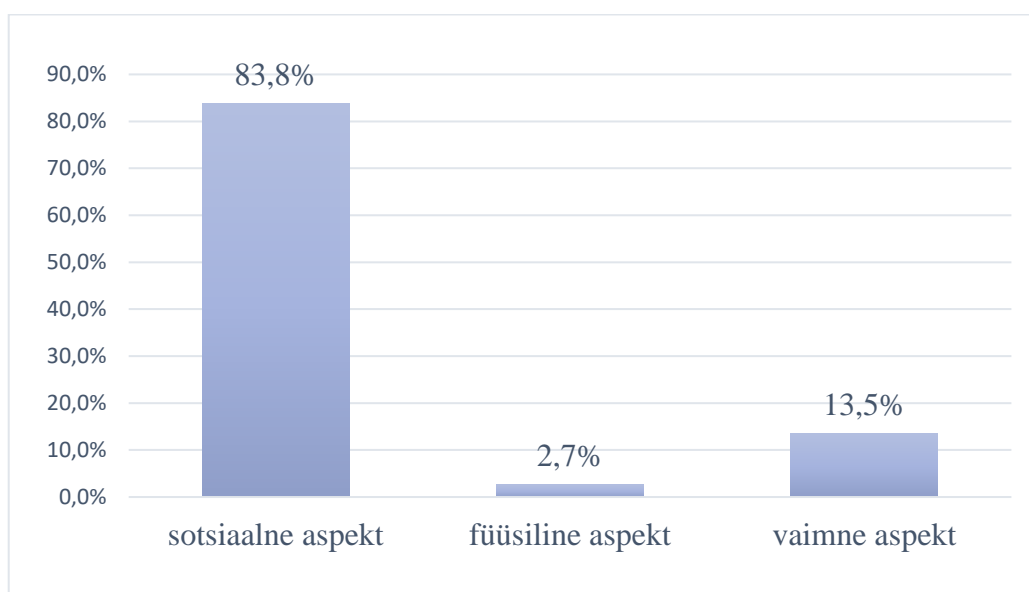
Joonis 4. Laste koolivalmiduse hindamisel kasutatavad meetodid

Kolmas küsimus ankeedis lasteaiadõpetajatele oli kuidas nad hindavad oma õpetajatööd koolivalmiduse saavutamisel võrreldes Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga (joonis 5). Kõikidest vastanutest märkis 56,8%, et neil õnnestub hästi ning kõik ette antud eesmärgid on saavutatavad. 37,8% vastas, et neil õnnestub koolivalmiduse saavutamine osaliselt ning mõned eesmärgid on keerulised. 2,7% õpetajatest arvab, et koolivalmiduse saavutamine õnnestub raskustega ning, et mõned ette antud eesmärgid on liiga suured. Muu valikut vastas 2,7% ning toodi välja, et „*Laste areng on erinev, siis jõuab iga laps erineval ajal saavutatavate õpitulemusteni*“. „*Iga laps vajab individuaalset lähenemist ning enamasti saab õppekava järgi eeldatavat tulemusel saavutatud*“. „*Väga palju oleneb ka pere toest lapsele*“.

Joonis 5. Õpetajate hinnang koolivalmiduse saavutamisele võrreldes Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga

Lasteaiaõpetajatel paluti märkida, et millist koolivalmiduse aspekti nad kõige olulisemaks peavad (joonis 6). 83,8% õpetajatest peab kõige olulisemaks laste sotsiaalseid oskusi. 13,5% on oluline vaimne aspekt ning 2,7% vastanutest peab oluliseks laste füüsilisi oskusi.

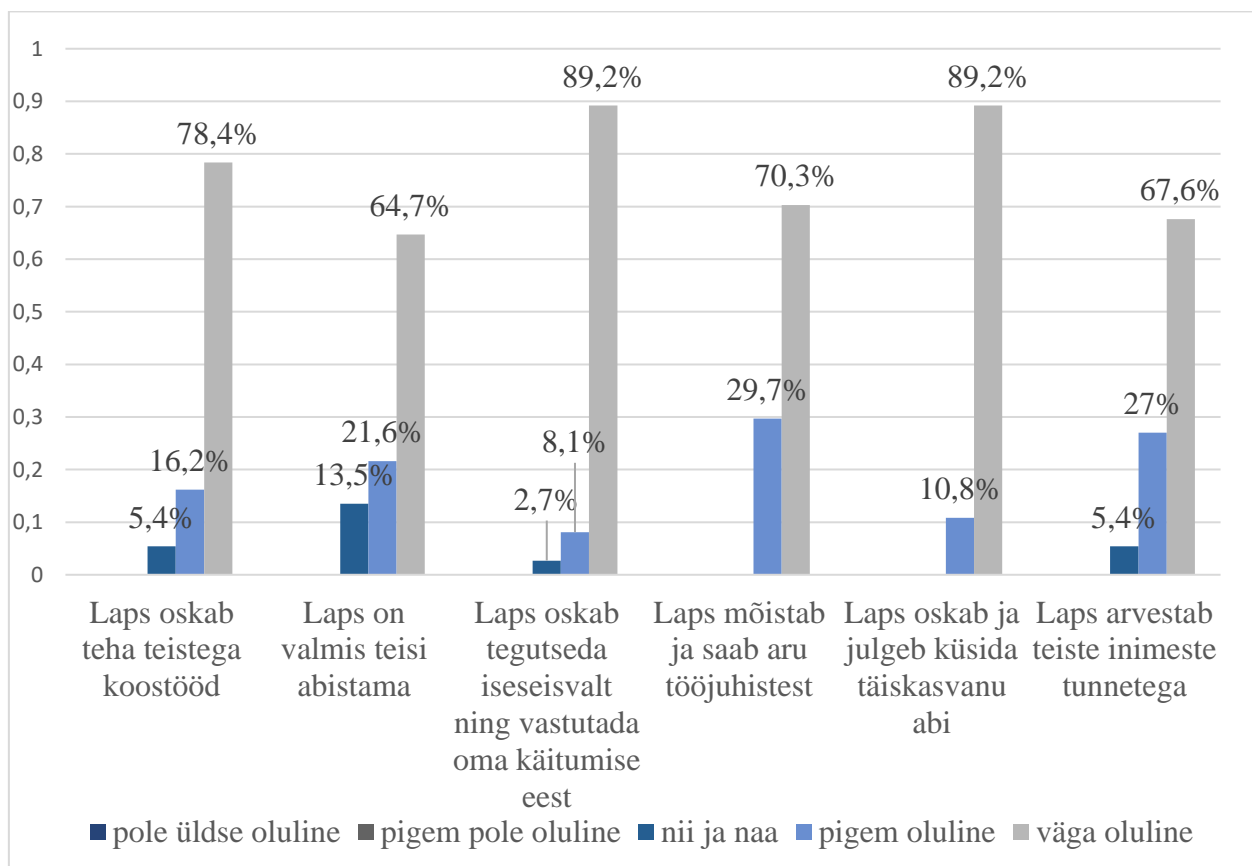

Joonis 6. Koolivalmiduse aspektide olulisus lasteaiaõpetajate hinnangul

Kõik vastanud said võimaluse põhjendada, miks nad mingi aspekti valisid. Kõige rohkem vastati, et oluline on lapse sotsiaalsed oskused ehk oskus teistega suhelda. Mainiti ära „*Et oleks julgust vastata ja vajadusel abi küsida*“. „*Laps oskaks ka koolis nii õpetajate kui ka teiste õpilastega suhelda*“. „*Peab oluliseks lapse julgust ja tahet ning oskust suhelda eakaaslaste ja õpetajatega*“. Põhjenduses oli ka õpetajaid, kelle arvates on oluline kõik kolm

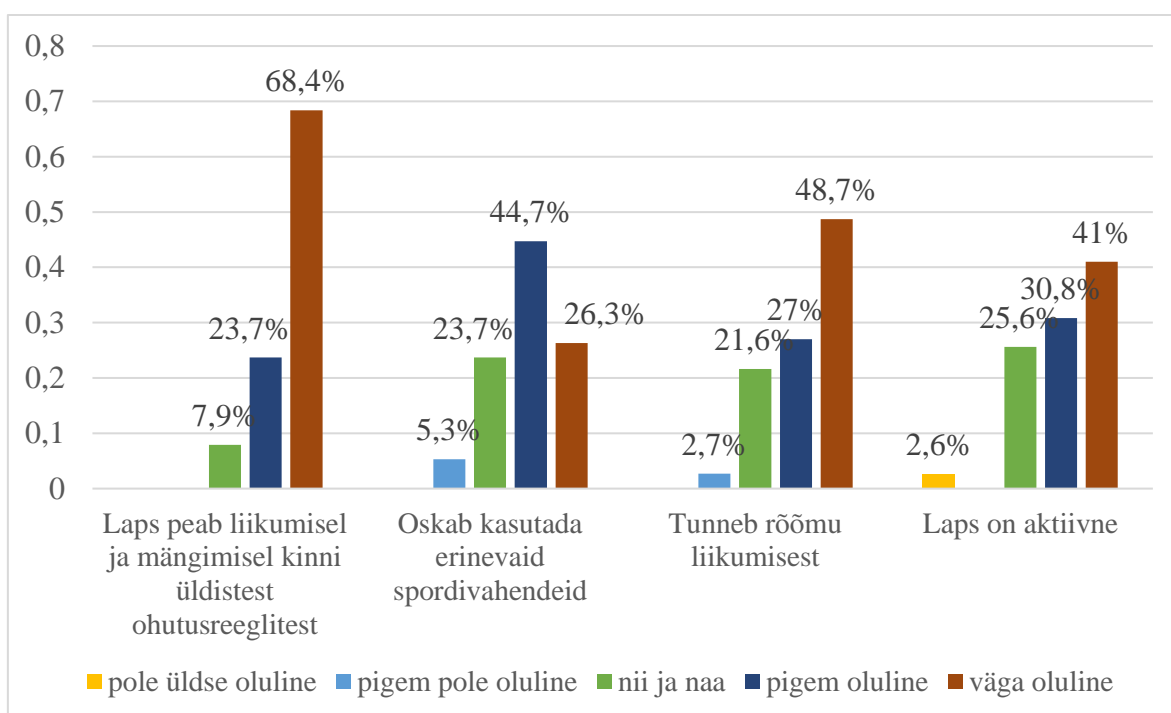
aspekti. „Kõik aspektid on võrdselt olulised: füüsiline, sotsiaalne, kognitiivne“. „Tegelikult on kõik oskused võrdsed“.

Õpetajatel paluti hinnata 5-palli skaalal sotsiaalseid oskusi, mis on olulised koolivalmiduse puhul (joonis 7). Hindamiskaalal 1-5, kus 1-pole üldse oluline, 2-pigem pole oluline, 3-nii ja naa, 4-pigem oluline ja 5-väga oluline. Sotsiaalsetes oskustes pidas 89,2% „väga oluliseks“ lapse iseseisvat tegutsemist ning oma käitumise eest vastutamist, 8,1% pidas seda oskust „pigem oluliseks“ ja 2,7% pidas seda „nii ja naa“ oluliseks. Oskust julgeda küsida täiskasvanu abi pidas samuti 89,2% „väga oluliseks“, 10,8% arvas, et see on „pigem oluline“. 78,4% pidas „väga oluliseks“, et laps oskaks teha teistega koostööd. 16,2% arvas, et see oskus on „pigem oluline“ ja 5,4% pidas seda oskust „nii ja naa“ oluliseks. 70,3% pidas „väga oluliseks“, et laps mõistaks ja saaks aru tööjuhenditest. 10,8% arvas, et see oskus on „pigem oluline“. 67,6% pidas „väga oluliseks“, et laps arvestaks teiste inimeste tunnetega, 27% arvas, et see on „pigem oluline“ ning 5,4% arvas, et „nii ja naa“. Väidet laps on valmis teisi aitama pidas „väga oluliseks“ 64,7%, 21,6% arvas, et see on „pigem oluline“ ja 13,5% arvas, et „nii ja naa“.

Joonis 7. Sotsiaalsete oskuste olulisus lasteaiaõpetajate hinnangul

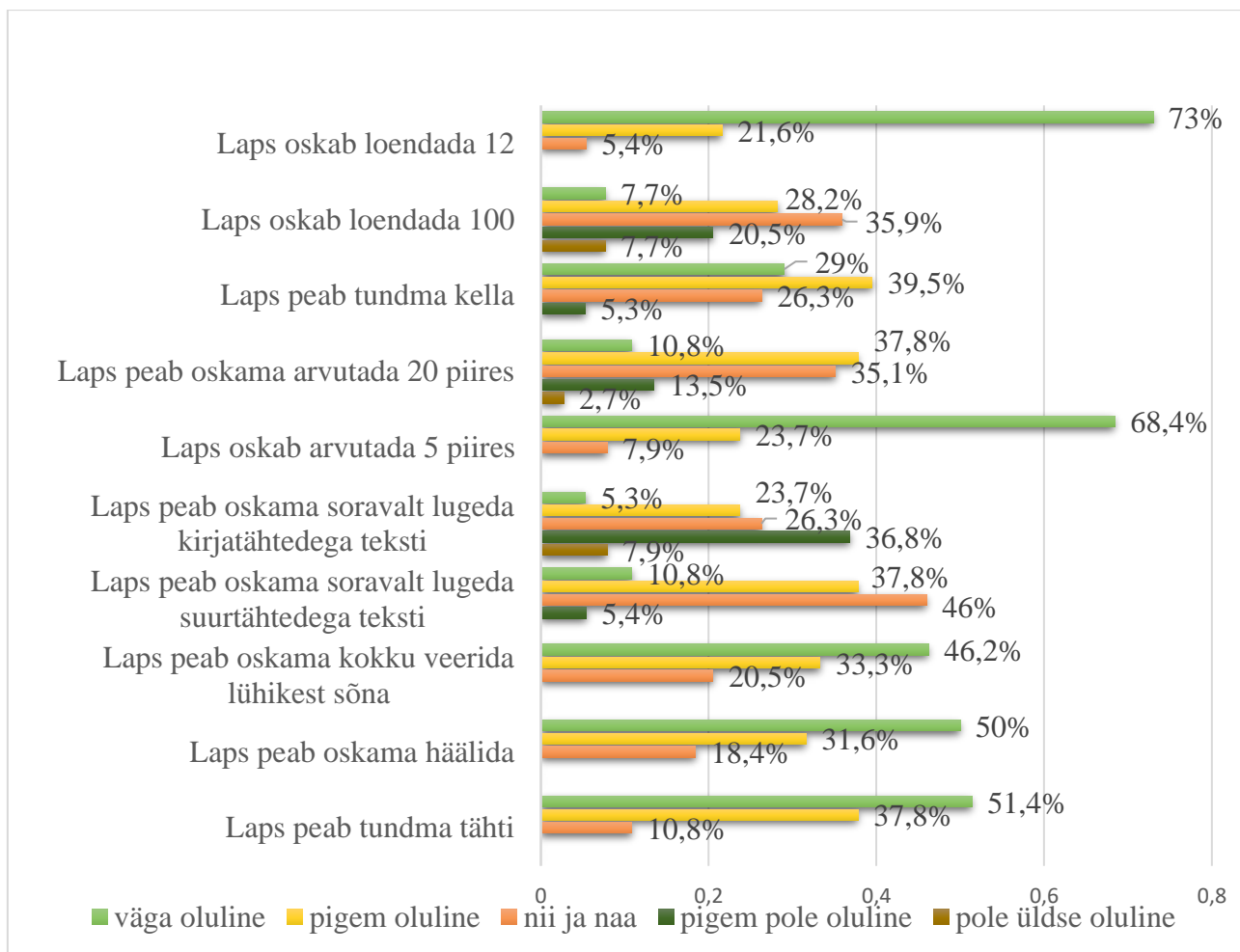
Õpetajatel paluti ka hinnata 5-palli skaalal füüsilisi oskusi, mis on olulised koolivalmiduse puhul (joonis 8). Hindamisskaalal 1-5, kus 1-pole üldse oluline, 2-pigem pole oluline, 3-nii ja naa, 4-pigem oluline ja 5-väga oluline. Füüsilistest oskustest pidas 68,4% „väga oluliseks“, et laps peab liikumisel kinni üldistest ohutusreeglitest, 23,7% pidas seda „pigem oluliseks“ ja 7,9% vastas „nii ja naa“. Ükski õpetaja ei vastanud, et „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“. 48,7% arvas, et „väga oluline“ on, et laps tunneks rõõmu liikumisest, 27% arvas, et see on „pigem oluline“, 21,6% vastas, et „nii ja naa“ ning 2,7% arvas, et „pigem pole oluline“. Ükski õpetaja ei vastanud, et „pole üldse oluline“. 41% vastas, et „väga oluline“ on see kui laps on aktiivne, 30,8% arvas, et see on „pigem oluline“, 25,6% vastas, et „nii ja naa“, 2,6% arvas, et see „pole üldse oluline“ ning mitte ükski ei vastanud, et „pigem pole oluline“. 26,3% pidas „väga oluliseks“, et laps oskab kasutada erinevaid spordivahendeid, 44,7% arvas, et see on „pigem oluline“, 23,7% vastas, et „nii ja naa“, 5,3% vastas, et see on „pigem pole oluline“ ning mitte ükski ei vastanud, et „pole üldse oluline“.

Joonis 8. Füüsiliste oskuste olulisus lasteaiaõpetajate hinnangul

Samuti paluti ka õpetajatel hinnata 5-palli skaalal vaimseid oskusi, mis on olulised koolivalmiduse puhul (joonis 9). Hindamisskaalal 1-5, kus 1-pole üldse oluline, 2-pigem pole oluline, 3-nii ja naa, 4-pigem oluline ja 5-väga oluline. 73% vastas, et „väga oluline“ on, et laps oskab loendada 12, 21,6%, et see on „pigem oluline“, 5,4% vastas „nii ja naa“ ning mitte keegi ei vastanud, et „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“. 68,4% pidas

„väga oluliseks“, et laps oskaks arvutada 5 piires, 23,7% pidas seda „pigem oluliseks“, 7,9% vastas „nii ja naa“ ning mitte keegi ei vastanud, et „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“. 51,4% arvas, et „väga oluline“ on, et laps peab tundma tähti, 37,8% pidas seda „pigem oluliseks“, 10,8% vastas „nii ja naa“ ning mitte ükski õpetaja ei pidanud seda „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“. 50% pidas „väga oluliseks“, et laps peab oskama häälda, 31,6% arvas, et see on „pigem oluline“ ning 18,4% vastas „nii ja naa“. Mitte keegi ei vastanud, et see „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“. 46,2% pidas „väga oluliseks“, et laps peab oskama kokku veerida lühikest sõna, 33,3% arvas, et see on „pigem oluline“ ning 20,5% vastas „nii ja naa“. Mitte ükski õpetaja ei vastanud, et see „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“. 39,5% pidi „väga oluliseks, et laps tunneks kella, 29% arvas, et see on „pigem oluline“, 26,3% vastas, et „nii ja naa“, 5,3% arvas, et see „pigem pole oluline“. Keegi ei vastanud, et see „pole üldse oluline“. 10,8% „pidas väga oluliseks“, et laps peab oskama soravalt lugeda suurtähtedega teksti, 37,8% pidas seda „pigem oluliseks“, 46% vastas „nii ja naa“ ning 5,4% arvas, et see „pigem pole oluline“. Keegi ei vastanud, et see „pole üldse oluline“. 10,8% pidas ka oluliseks, et laps peab oskama arvutada 20 piires, 37,8% pidas seda „pigem oluliseks“, 35,1% vastas „nii ja naa“, 13,5% arvas, et „pigem pole oluline“ ning 2,7% arvas, et see „pole üldse oluline“. 7,7% arvas, et „väga oluline“ on kui laps oskab loendada 100, 28,2% arvas, et see on „pigem oluline“, 35,9% vastas „nii ja naa“, 20,5% arvas, et see „pigem pole oluline“ ning 7,7% vasta, et „pole üldse oluline“. 5,3% arvas, et „väga oluline“ on kui laps peab oskama soravalt lugeda kirjatähtedega teksti, 23,7% arvas, et see on „pigem oluline“, 26,3% vastas „nii ja naa“, 36,8% arvas, et see „pigem pole oluline“ ning 7,9% pidas seda „pole üldse oluline“.

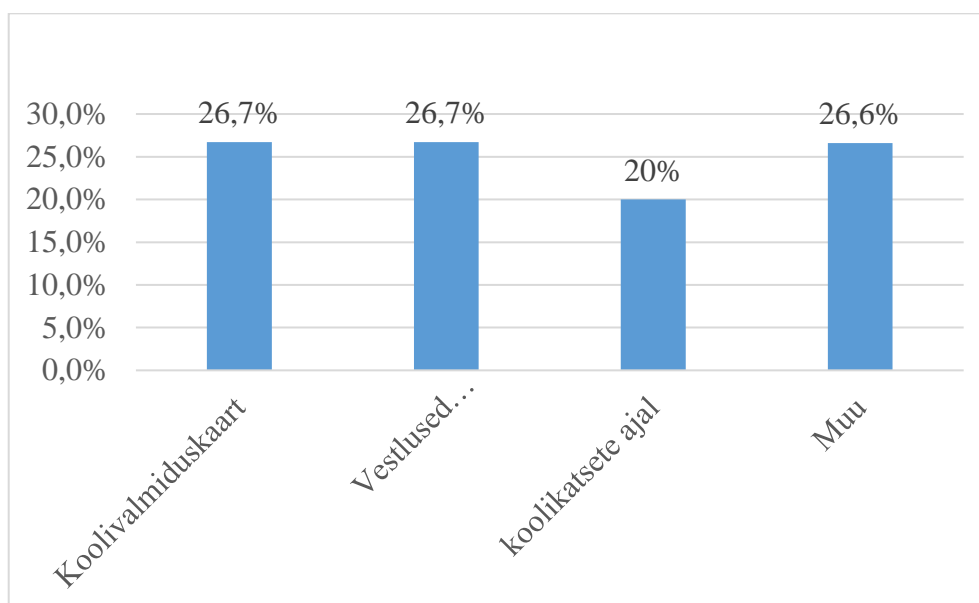

Joonis 9. Vaimsete oskuste olulisus lasteaiaõpetajate hinnangul

Koolivalmiduse teema viimaseks küsimuseks oli, et milliseid tegevusi õpetajad teevad igapäevatoos, et toetada laste koolivalmiduse arendamist. Kõige rohkem mainiti tegevusi, mis toetavad laste keele ja kõne arendamist ning matemaatilisi oskusi. Mainiti „Loeme, kirjutame, arvutame, grupitööd, arendame iseseisvust ja loovust. Õpetuslike lugude jutustamine, erinevate situatsioonide lahendamine ja orienteerumine mööda maja ja õue“. „Kirjutamise eelharjutusi. Hulkade arvutamist arvu suurendades ja vähendades.“ Samuti toodi mitmeid kordi välja, et kõik lõimitud tegevused, mida lasteaias tehakse on olulised. „Toetan koolivalmidust läbi mitmekesiste tegevuste, mis arendavad laste kognitiivseid, keelelisi, sotsiaal-emotsionaalseid ja füüsilisi oskusi ning iseseisvust. Samuti arendan suhtlemis- ja koostööoskusi rollimängude ja reeglipõhiste tegevuste kaudu. Peenmotoorikat toetavad joonistamine ja meisterdamine, samal ajal kui füüsilist arengut soodustavad liikumismängud. Lisaks julgustan lapsi iseseisvusele ja õppimishuvi säilitamisele avastusõppe ning omaalgatuslike tegevuste kaudu“.

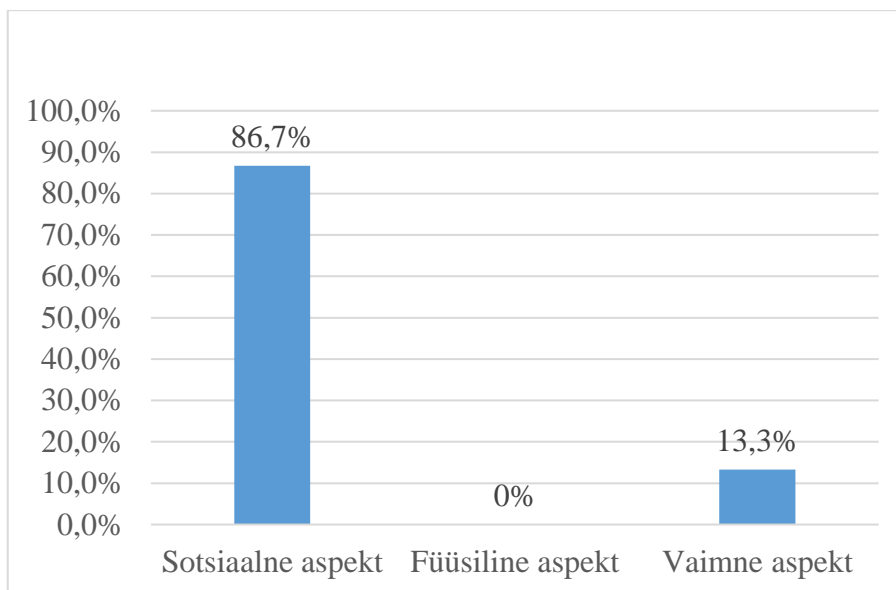
3.2. Esimese klassi õpetajate hinnangud lapse koolivalmidust näitavatest oskustest

Koolivalmiduse ploki all uuris esimene küsimus kuidas õpetajad saavad informatsiooni esimesse klassi astuvate laste oskuste kohta (joonis 10). 26,7% vastas, et saavad informatsiooni koolivalmiduskaartidelt ja vestlustest lapsevanematega(4 õpetajat). 26,6% vastas muu ning mainis, et „Kooliaasta alguses teen diagnostilisi töid, vestlen ja teen arenguestlusi“. „Esimesel kuul tundide vaatluse, testide, vanematelt saadud info põhjal“. „Koolivalmiduskaart, eelkool, vestlus lapsevanematega, tutvumispäev, rajaleidja dokumendid“. „Koolivalmiduskaardid ei ole avalikud“. 20% vastas, et saavad laste kohta informatsiooni kooli katsete ajal.

Joonis 10. Informatsiooni kogumise allikad esimesse klassi astujate kohta

Seejärel uurisin õpetajatelt milline koolivalmiduse aspekt on neile kõige olulisem (joonis 11). Kooliõpetajad peavad kõige olulisemaks koolivalmiduse juures sotsiaalset aspekti 86,7%. 13,3% pidas oluliseks vaimset aspekti ning mitte ükski kooliõpetaja ei valinud füüsilist aspekti.

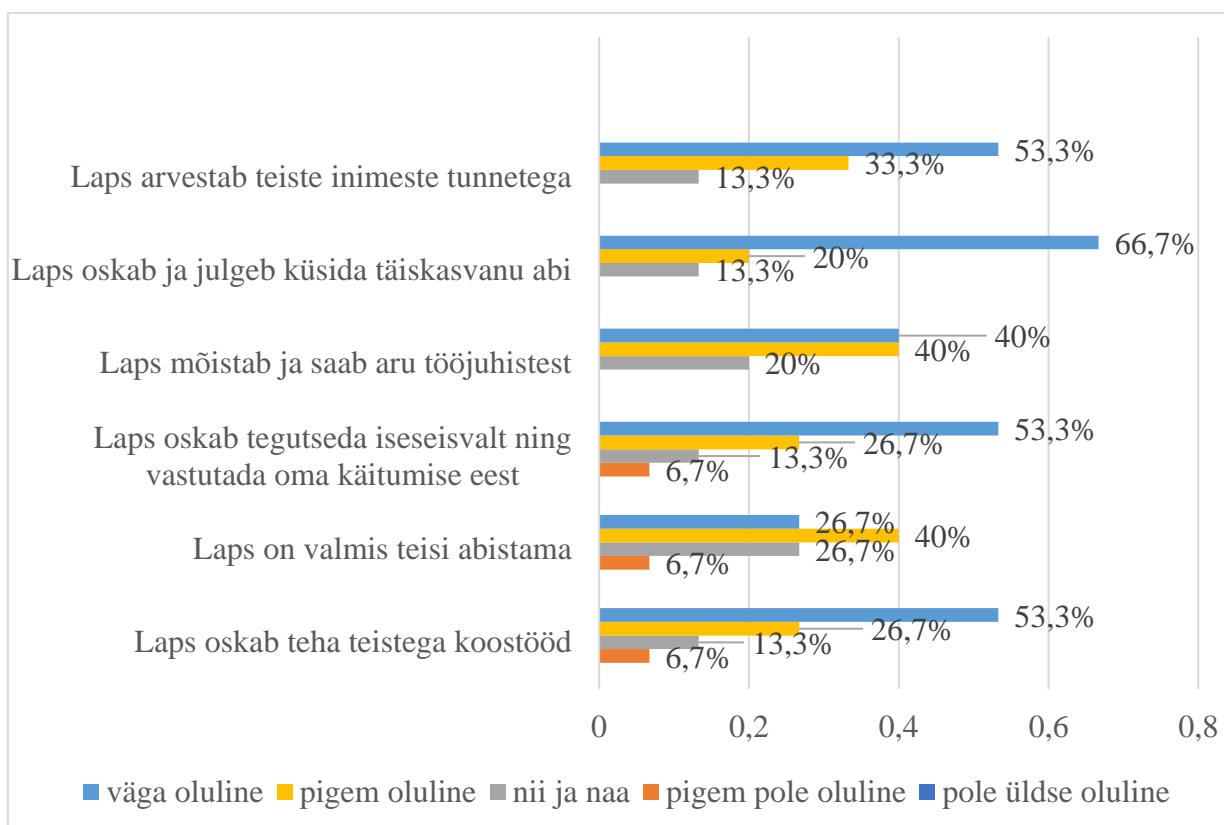

Joonis 11. Koolivalmiduse aspektide olulisus kooliõpetajate hinnangul

Õpetajad said oma valikuid põhjendada, miks just sellist aspekti peeti kõige olulisemaks. Õpetajad põhjendasid oma valikuid nii „Sotsiaalne aspekt on koolivalmiduse seisukohalt äärmiselt oluline“. „Koolivalmis lapsel on soov õppida ja omandada uusi teadmisi, samuti oskus tegutseda koos eakaaslastega, kuulata neid ja vajadusel iseennast taandada“. „Sotsiaalne aspekt on kõige olulisem, sest lapse edukas kohanemine koolikeskkonnaga sõltub suuresti tema võimest suhelda teiste laste ja õpetajatega. Sotsiaalsed oskused aitavad vältida konflikte, tunda end enesekindlamalt ja paremini toime tulla koolieluga seotud pingeliste olukordadega“. „Isegi kui lapsel on head kognitiivsed võimed, võib tal ilma arenenud sotsiaalsete oskusteta olla keerulisem kollektiivi sulanduda ja koolinõuetega kohaneda“.

Seejärel paluti õpetajatel hinnata 5-palli skaalal sotsiaalseid, füüsilisi ja vaimseid oskusi, mis on olulised koolivalmiduse puhul. Hindamisskaalal 1-5, kus 1-pole üldse oluline, 2-pigem pole oluline, 3-nii ja naa, 4-pigem oluline ja 5-väga oluline. Sotsiaalsetes oskustest (joonis 12) pidas 66,7% „väga oluliseks“, et laps oskab ja julgeb küsida täiskasvanu abi, 20% pidas seda „pigem oluliseks“, 13,3% vastas „nii ja naa“ ning keegi ei vastanud, et see „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“. 53,3% pidas „väga oluliseks“, et laps arvestaks teiste inimeste tunnetega, 33,3% pidas, et see on „pigem oluline“, 13,3% vastas, et „nii ja naa“ ning keegi ei arvanud, et see „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“. Samuti vastas 53,3%, et „väga oluline“ on, et laps oskab tegutseda iseseisvalt ning vastutada oma käitumise eest, 26,7% arvas, et see on „pigem oluline“, 13,3% vastas „nii ja naa“, 6,7% arvas, et see „pigem pole oluline“ ning keegi ei vastanud „pole üldse oluline“. 53,3% vastas,

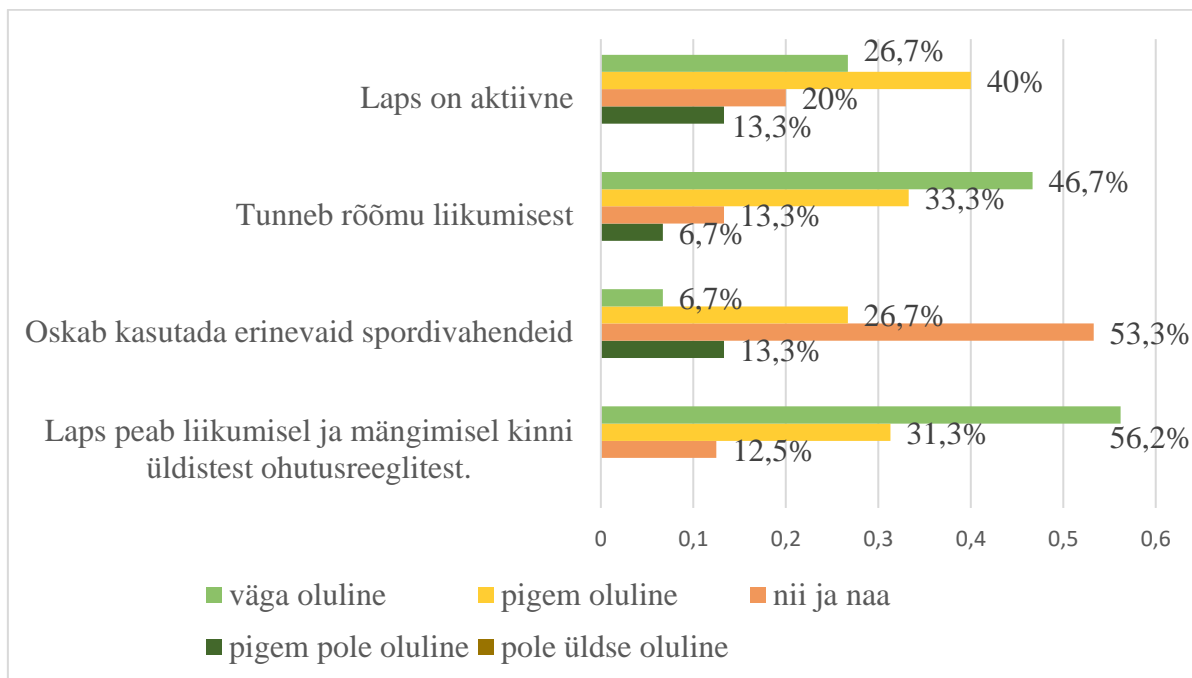
et „väga oluline“ on, et laps oskab teha teistega koostööd. 26,7% pidas seda „pigem oluliseks“ ja 13,3% vastas „nii ja naa“, 6,7% vastas, et see „pigem pole oluline“ ja mitte keegi ei vastanud, et „pole üldse oluline“. 40% pidas „väga oluliseks“, et laps mõistaks ja saaks aru tööjuhustest, samuti vastas 40%, et see on „pigem oluline“, 20% vastas, et „nii ja naa“ ning keegi ei vastanud, et see oskus „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“. 26,7% pidas „väga oluliseks“, et laps oleks valmis teisi abistama, 40% pidas seda „pigem oluliseks“, 26,7% vastas „nii ja naa“ ning 6,7% vastas, et „pigem pole oluline“. Keegi ei vastanud, et „pole üldse oluline“.

Joonis 12. Sotsiaalsete oskuste olulisus kooliõpetajate hinnangul

Füüsilisi oskusi hinnates (joonis 13) pidas 56,2% „väga oluliseks“, et laps peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, 31,3% pidas seda „pigem oluliseks“, 12,5% vastas „nii ja naa“, ning keegi ei vastanud, et „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“ 46,7% arvas, et „väga oluline“ on see, kui laps tunneb rõõmu liikumisest, 33,3% arvas, et see on „pigem oluline“, 13,3% vastas „nii ja naa“, 6,7% arvas, et see „pole pigem oluline“ ning mitte keegi ei vastanud, et „pole üldse oluline“. 26,7% arvas, et „väga oluline“, on see, et laps on aktiivne, 40% pidas seda „pigem oluliseks“, 20% vastas „nii ja naa“, 13,3% arvas, et see „pigem pole oluline“ ning keegi ei vastanud, et „pole üldse oluline“. 6,7% pidas „väga

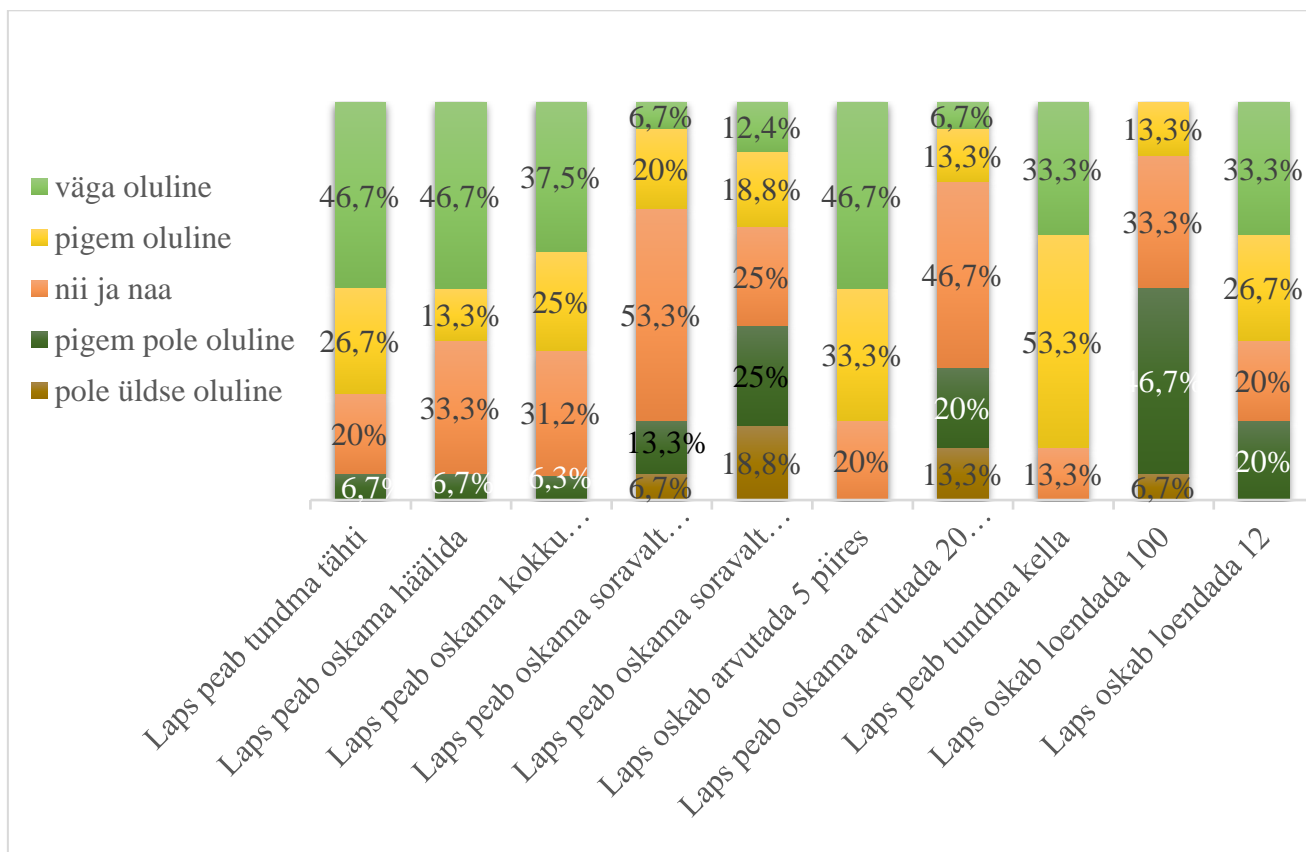
oluliseks“, et laps oskab kasutada erinevaid spordivahendeid, 26,7% pidas seda „pigem oluliseks“, 53,3% vastas „nii ja naa“, 13,3% arvas, et see „pigem pole oluline“ ning keegi ei vastanud, et „pole üldse oluline“.

Joonis 13. Füüsiliste oskuste olulisus kooliõpetajate hinnangul

Vaimsete oskuste hindamisel (joonis 14) vastas 46,7%, et peab „väga oluliseks“, et laps peab tundma tähti, 26,7% vastas, et see on „pigem oluline“, 20% vastas „nii ja naa“, 6,7% arvas, et „pigem pole oluline“ ja keegi ei vastanud, et see „pole üldse oluline“. Samuti 46,7% vastas, et „väga oluline“ on, et laps peab oskama häälda, 13,3% vastas, et see on „pigem oluline“, 33,3% vastas „nii ja naa“, 6,7% arvas, et „pigem pole oluline“ ning keegi ei vastanud, et „pole üldse oluline“. 46,7% arvas, et „väga oluline“ on, et laps oskab arvutada 5 piires, 33,3% arvas, et see on „pigem oluline“, 20% vastas „nii ja naa“ ning keegi ei arvanud, et see oskus „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“. 37,5% arvas, et „väga oluline“ on, et laps peab oskama kokku veerida lühikest sõna, 25% vastas, et see on „pigem oluline“, 31,2% vastas „nii ja naa“, 6,3% arvas, et see „pigem pole oluline“ ja keegi ei vastanud, et „pole üldse oluline“. Väidet, et laps oskab loendada 12 pidas „väga oluliseks“ 33,3%, 26,7% arvas, et see on „pigem oluline“, 20% vastas „nii ja naa“, samuti arvas 20%, et see „pigem pole oluline“ ning keegi ei arvanud, et see oskus „pole üldse oluline“. 33,3% pidas „väga oluliseks“, et laps peab tundma kella, 53,3% arvas, et see on „pigem oluline“, 13,3% vastas „nii ja naa“ ning ükski õpetaja ei arvanud, et see oskus „pigem pole oluline“ ja „pole üldse oluline“. Väide, et laps peab oskama soravalt lugeda kirjatähtedega teksti pidas

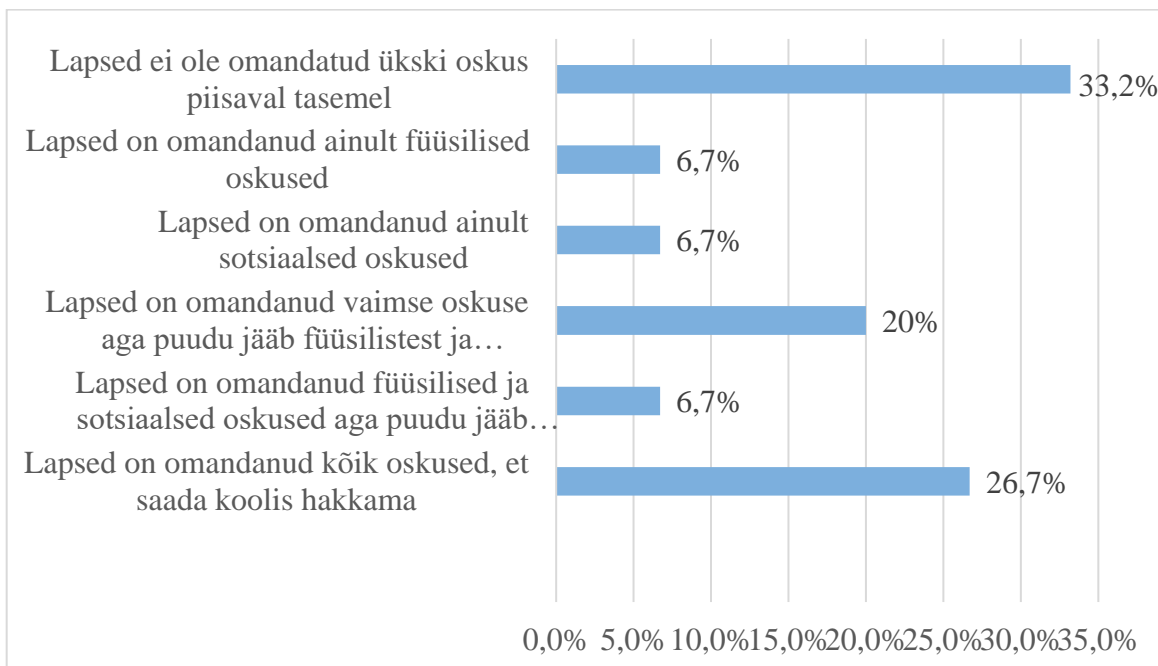
„väga oluliseks“ 12,4%, 18,8% arvas, et see oskus on „pigem oluline“, 25% vastas „nii ja naa“, 25% arvas, et „pigem pole oluline“ ning 18,8% pidas seda oskust, et „pole üldse oluline“. 6,7% arvab, et „väga oluline“ on, et laps peab oskama soravalt lugeda suurtähtedega teksti, 20% arvab, et see on „pigem oluline“, 53,3% vastas „nii ja naa“, 13,3% pidas seda „pigem pole oluline“ ning 6,7% arvas, et „pole üldse oluline“. Väide, et laps peab oskama arvutada 20 piires pidas „väga oluliseks“ 6,7%, 13,3% pidas seda „pigem oluline“, 46,7% vastas „nii ja naa“, 20% arvas, et „pigem pole oluline“ ning 13,3% vastas, et „pole üldse oluline“. Viimane väide oli, et laps oskab loendada 100, seda väidet ei pidanud ükski õpetaja „väga oluliseks“, 13,3% vastas, et see on „pigem oluline“, 33,3% vastas „nii ja naa“, 46,7% arvas, et „pigem pole oluline“ ning 6,7% arvas, et „pole üldse oluline“.

Joonis 14. Vaimsete oskuste olulisus kooliõpetajate hinnangul

Koolivalmiduse osa viimane küsimus oli, et kui valmis on lapsed, kes tulevad esimesse klassi (joonis 15). 33,2 % vastas, et lapsed ei ole omandatud ükski oskus piisaval tasemel. 26,7 % vastas, et lapsed on omandanud kõik oskused, et saada koolis hakkama, 20% vastanutest vastas, et lapsed on omandanud vaimse oskuse aga puud jääb füüsilistest ja sotsiaalsetest oskustest. Ning 6,7 % vastas, et lapsed on omandanud ainult füüsilised oskused. Samuti 6,7% vastas, et lapsed on omandanud ainult sotsiaalsed oskused ning 6,7 % vastas, et lapsed

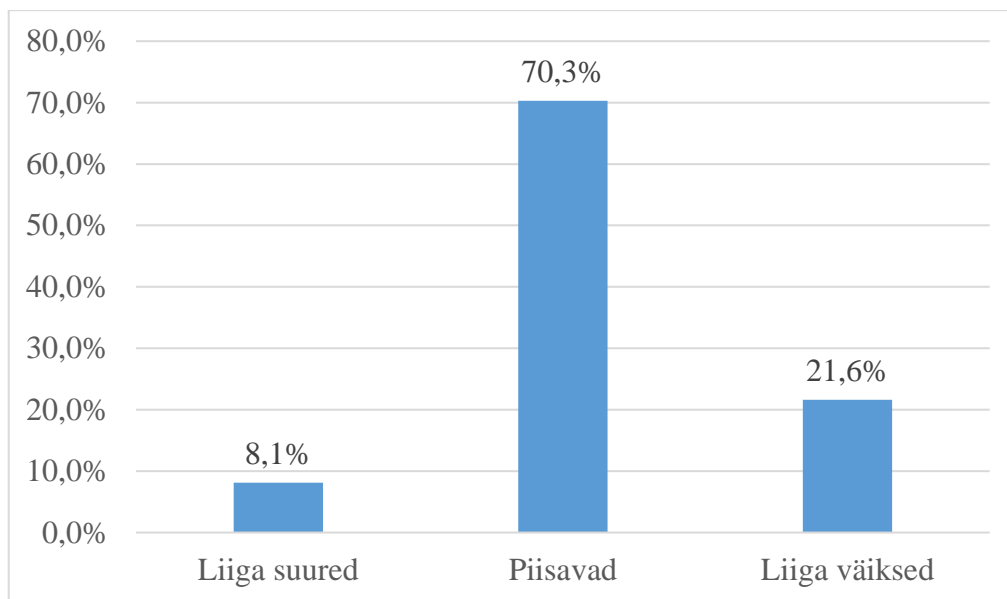
omandanud füüsilised ja sotsiaalsed oskused aga puudu jääb vaimsest oskusest, et olla kooliks valmis.

Joonis 15. Laste valmisolek esimesse klassi minnes, kooliõpetajate hinnangul

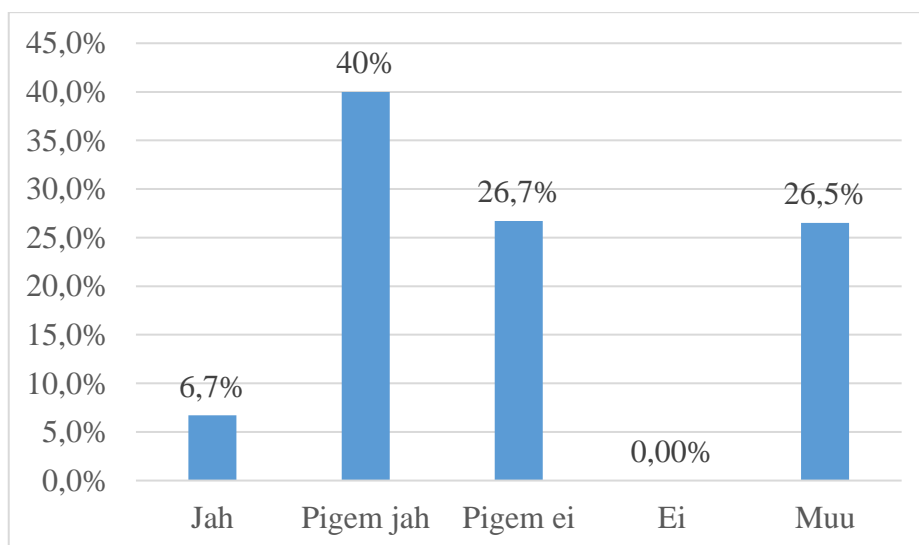
3.3. Erinevused õpetajate ootustes Koolieelses lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud õpitulemustele

Lasteaiaõpetajatel uurisin õppekava osas, et kas nende arvates on Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava nõudmised koolivalmidusel „liiga suured“, „piisavad“ või „liiga väiksed“ (joonis 16). 70,3% vastanud lasteaiaõpetajatest arvab, et nõudmised on „piisavad“, 21,6% vastas, et „liiga väiksed“ ja 8,1% vastas, et „liiga suured“. Oma vastuseid palusin põhjendada. Õpetajad tõid välja, et „Täiesti piisavad, kuid see, mida koolis nõutakse kui laps 1. klassi astub ei ole kooskõlas sellega, mis riiklikus õppekavas lasteaias palutakse“. „Koolis nõutakse esimeses klassi lastelt rohkem teadmisi kui lasteaiast on võimalik kaasa anda“. „Oluline on jagada vastutust ka peredega- laps õpib lugema ja kirjutama pigem kodus vanemate toel, lasteaed loob huvi õppimise vastu ning toetab laste arengut“. „Sest käärid on lasteaias ja kooli vahel liiga suured. Lasteaia lõpetaja peab oskama vähem aga esimesse klassi minnes selgub, et nõudmised on palju suuremad ning lapsed jäävad koolis kohe maha“.

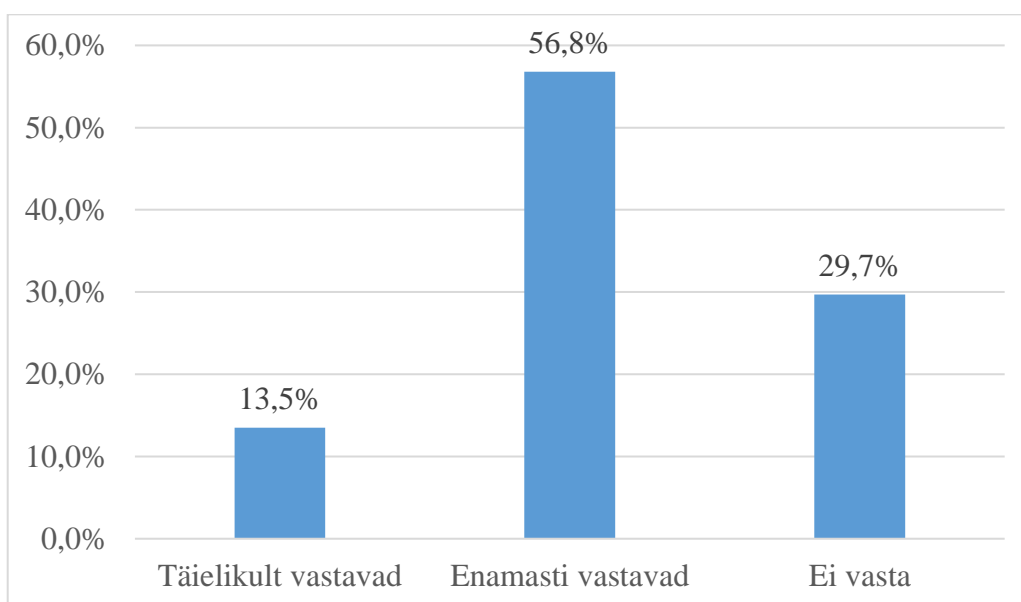
Joonis 16. Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava nõudmised lasteaiaõpetaja hinnangul

Kooliõpetajatel uurisin, kas nende arvates on laste koolivalmidust arvestatud piisavalt, nii nagu see on määratletud Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas laste tegeliku valmisolekuga 1. klassi alguses (joonis 17). 40% vastas, et „pigem jah“, 26,7% arvas, et „pigem ei“, 26,5% vastas „muu“ ja tõi välja, et „*ei ole sellega kursis, ei ole tutvunud, ei ole lugenud*“, 6,7% õpetajatest vastas „jah“ ning keegi ei vastanud „ei“. Palusin neil õpetajatel, kes vastasid „ei“ või „pigem ei“ tuua välja milliseid muresid või erinevusi nad on täheldanud. Toodi välja, et „*Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas on koolivalmiduse alused üsna hästi välja toodud, kuid tegelik koolivalmidus 1.klassi alguses võib olla erinev olenevalt lapse individuaalsetest võimetest, arengutempost ja perekonna toetusest*“.

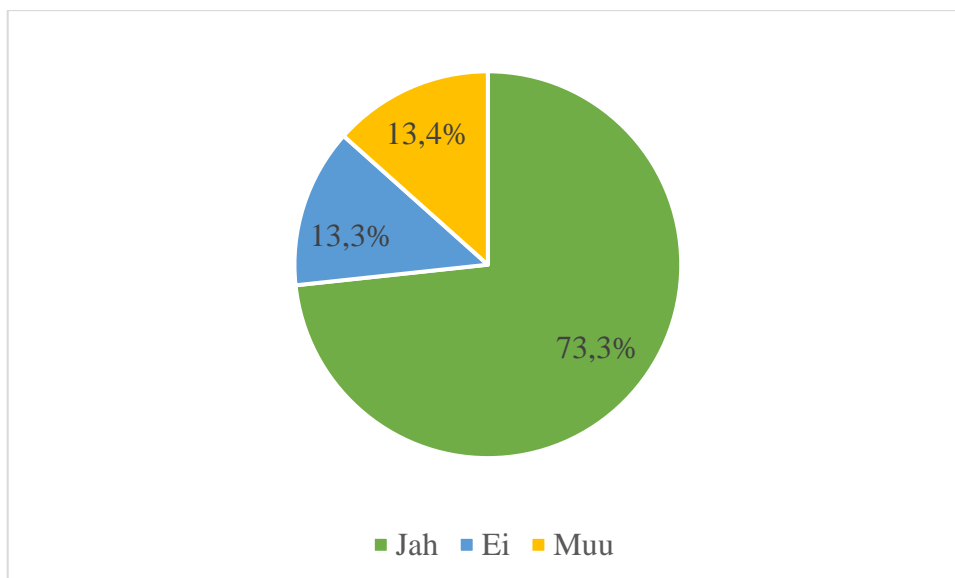
Joonis 17. Kooliõpetajate hinnang koolivalmiduse arvestamisel 1. klassi alguses

Uurisin lasteaiaõpetajatelt, kuidas nad hindavad Koolieelse riikliku õppekava nõudeid koolivalmidusele, kas need vastavad tegelikule ettevalmistusele, mida lapsed vajavad 1.klassis (joonis 18). 56,8% vastas, et nõuded „enamasti vastavad“, 29,7% vastas, et „ei“ ning 13,5% arvas, et „täielikult vastava“. Palusin õpetajatel oma vastuseid põhjendada ning välja toodi, et „Arvatavasti ootavad koolid, et lasteaed õpetab kõik lapsed soravalt kirjatähtedes lugema, kirjutama ja mitmekümneni arvutama, kuid siis tuleks kogu lasteaedade töö ümber organiseerida“. „Liiga suur auk on nende kahe vahel“. „Lasteaed saavutab õppekava järgi enda eesmärgid, kuid koolis on nendeks liiga vähe“. „Koolid reaalsuses nõuavad rohkem ja lähevad kiirelt edasi“. „Koolis läheb raskeks lapsel, kes alles veerib. Tempo on kiire“.

Joonis 18. Koolieelse riikliku õppekava nõuded koolis hakkama saamiseks, lasteaiaõpetajate hinnangul

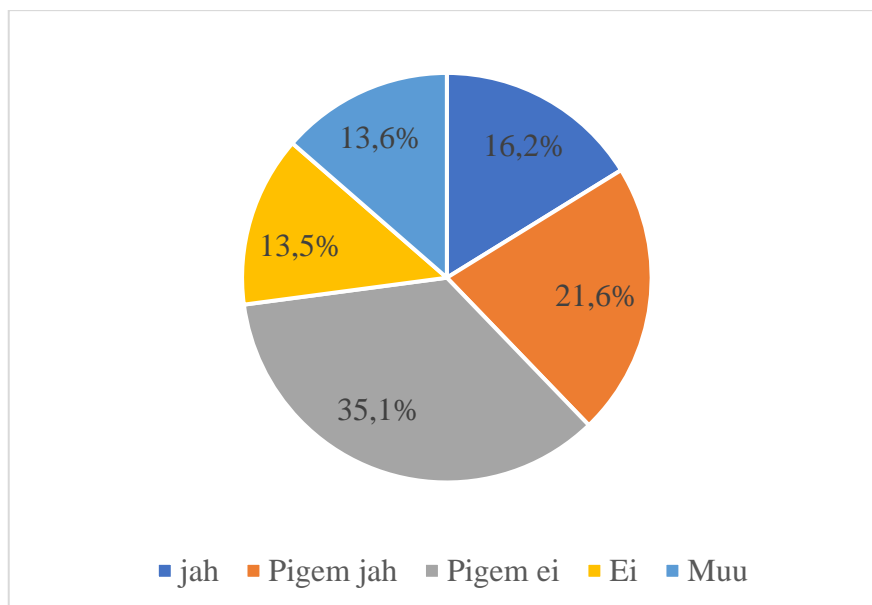
Kooliõpetajatelt uurisin nende hinnangut, kas Põhikooli riiklikus õppekavas on arusaadavalt kirjas laste eeldatavad oskused esimesse klassi astumisel (joonis 19). 73,3% vastas, et „jah“, 13,4% vastas „muu“ ning tõi välja, et „Pole kindel“. „PRÕk ei too välja koolivalmidust“, 13,3% vastas „ei“. Samuti palusin neil põhjendada, et miks nii vastasid. Välja toodi, et „Põhikooli riiklikus õppekavas on kirjas oskused 3.klassi lõpuks“. „On välja toodud üldised oskused ja valmidused, mida oodatakse lastelt esimesse klassi minnes, nagu lugemis- ja kirjutamisoskus, arvutamisoskus ja sotsiaalsed oskused. Kuigi need ei ole väga detailseks reguleeritud, annab õppekava siiski piisavalt selge ülevaate, mida lapselt kooliks valmisolekuks eeldatakse“.

Joonis 19. Kooliõpetajate hinnang õppekavas kirjas olevate eeldatavate oskuste arusaadavusele esimesse klassi astumisel

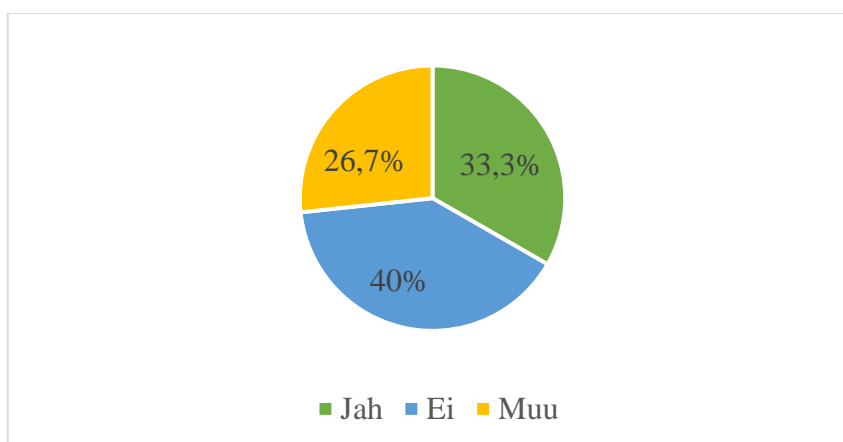
3.4 Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud koolivalmiduse taseme ja Põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud 1. klassi õppesisu vastuolud

Õppekavade osas esitasin lasteaia õpetajatele küsimuse, et kas nende arvates on mingeid valdkondi, kus Koolieelse lasteasutuse õppekava ja Põhikooli riikliku õppekava vahel esinevad vastuolud (joonis 20). 35,1% vastas, et „pigem ei“, 21,6% vastas, et „pigem jah“, 16,2% vastas, et „jah“. 13,6% vastas „muu“ ning tõi välja, et „*Ei ole kursis*“. „*ei ole võrrelnud*“. „*ei ole uurinud*“. 13,5% vastas „Ei“. Need õpetajad, kes vastasid „jah“ või „pigem jah“ palusin põhjendada miks nii vastasid. Välja toodi, et „*Koolieelse lasteasutuse õppekava(2008) ja Põhikooli riikliku õppekava(2011) on üldiselt järjepidevad, kuid esineb olulisi vastuolusid. Keel ja kõne- lasteaed ei nõua lugemisoskust, kuid kooli ootused ja ülelinnalised katsed sageli eeldavad seda. Matemaatika- lasteaias on rõhk mängul, koolis oodatakse loogilisi oskusi*“. Teine õpetaja kirjutas, et „*Keel ja kõne- lasteaia lõpetades peavad lapsed oskama kokku veerida 2-silbilisi sõnu aga koolis peavad lapsed oskama lugeda kokku pikki lauseid*“.

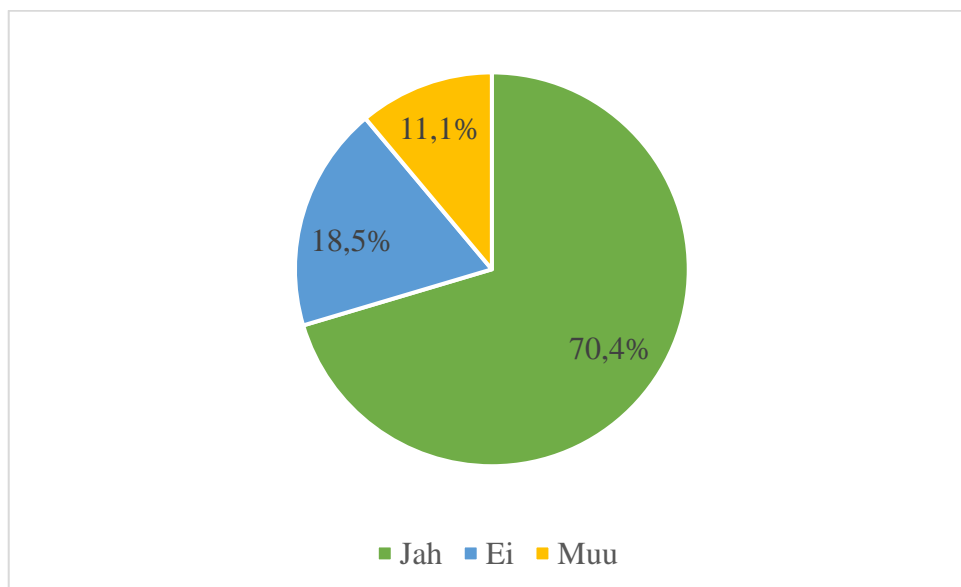
Joonis 20. Õppekavade vaheliste erinevuste vastuolude esinemine, lasteaiaõpetajate hinnangul

Kooliõpetajatelt küsisin, et kas nende arvates on Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas määratletud koolivalmiduse taseme ja Põhikooli riikliku õppekava õppesisu vahel nähtavaid vastuolusid (joonis 21). 40% vastas, et nähtavaid vastuolusid ei ole, 33,3% vastas et „jah“ ning 26,7% vastas „muu“. Õpetajad tõid välja, et „*Ei tunne nii hästi koolieelse lasteasutuse õppekava*“, „*Ei ole uurinud*“, „*Raske analüüsida*“. Palusin neil õpetajatel, kes vastasid „jah“ põhjendada oma vastust. Välja toodi, et „*Koolieelse lasteasutuse õppekava ei näe ette, et laps peaks enne kooli tundma kõiki tähti. Tegelikult peaks laps oskama juba lihtsamaid sõnu kokku veerida*“. „*Lasteaed ei tea mida kool ootab*“. „*Õppematerjalid eeldavad, et tavalise arenguga keskmine laps ongi valmis selleks, mis koolis ees ootab*“.

Joonis 21. Õppekavade vahelised nähtavad vastuolud, kooliõpetajate hinnangul

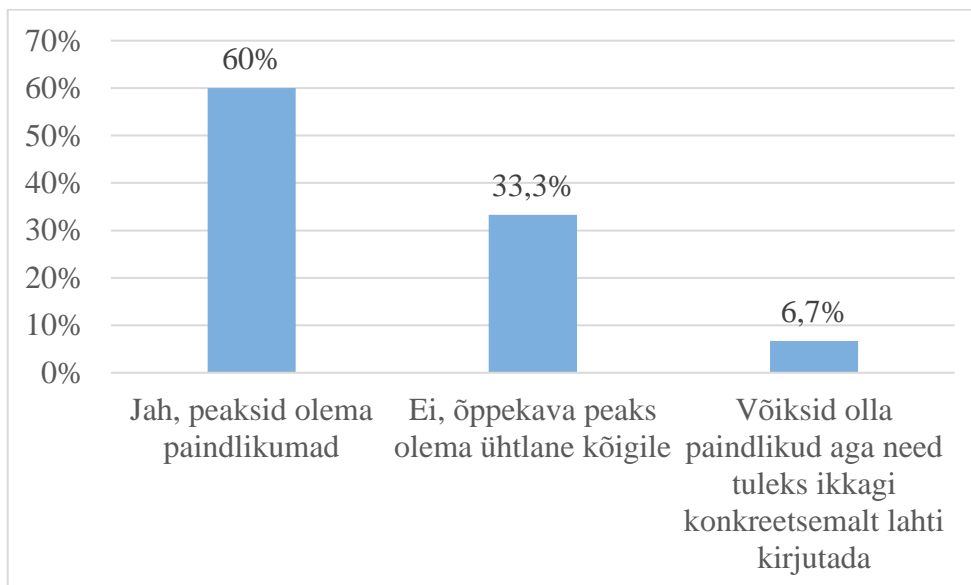
Lasteaiaõpetajatelt uurisin kui oli vastuolusid, siis mis nad arvavad. Kas kahe riikliku õppekava vahelisi vastuolusid võiks leevendada õppekavade täiendamisega (joonis 22). 70,4% vastas „jah“, 18,5% vastas „ei“ ja 11,1% vastas „muu“ ning tõi välja, et „Iga õpetaja vaatab ise, missugused lapsed tema rühmas, mille peale rõhutada, mida ignoreerida“. „Täiendamine peaks toimuma ikka teatud ajavahemikul, et tekkinud puudused likvideerida“. Samuti uurisin, et milliseid täiendusi lasteaiaõpetajad sooviksid õppekavades teha. Toodi välja, et „Kooli ja lasteaia nõudmised ühtlustada“, „Õppekavasid võiks täiendada sujuvama ülemineku tagamiseks lasteaiast kooli“, „Õppekavas võiks olla lisatud ka lapsevanema roll lapse arendamisele, et lapsed õpiksid ka oma vanematega koos õppima(nt lärmi sees ei ole võimalik õppida lugema või kirjutama). Hetkel on lasteaia roll olla lapsele teine kodu, kus laps viibib enamuse oma päevast koos teiste lastega 7.30-18.00 ning lapse tähtsaim ülesanne on mäng ning kaaslastega koostöö“.

Joonis 22. Lasteaiaõpetajate arvamus kahe õppekava vaheliste vastuolude leevendamise vajadus

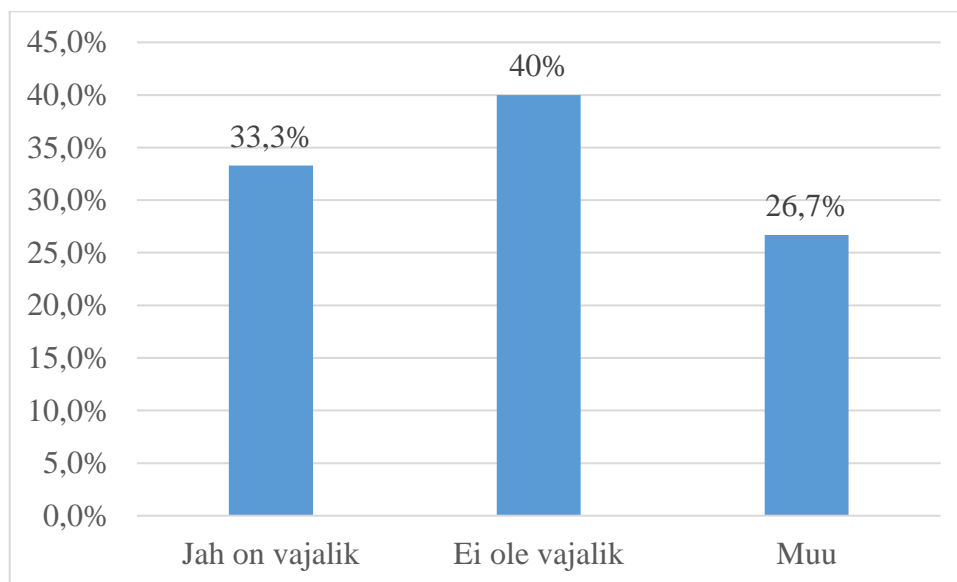
Kooliõpetajatel küsisin, et mis nad arvavad kas riiklikud õppekavad peaksid olema paindlikumad, et arvestada laste erinevaid koolivalmiduse tasemeid (joonis 23). 60% vastas, et „jah peaksid olema paindlikumad“, 33,3% vastas, et „ei, õppekava peaks olema ühtlane kõigile“ ja 6,7% vastas, et „võiksid olla paindlikud aga need tuleks ikkagi konkreetsemalt lahti kirjutada“. Palusin õpetajatel põhjendada oma vastuseid ning välja toodi, et „Õppekavad on selleks, et õpilased omandaksid oskused ja teadmised, millega kooliastmeti

edasi liikuda“, „Kui koolis antakse tagasisidet, siis peaks olema ka lisatud, kas õpilane on õppinud kogu õppekava ulatuses või lihtsustatud õppekavaga“.

Joonis 23. Kooliõpetajate arvamus õppekavade paindlikkusest

Ankeetküsitluses uurisin kooliõpetajate arvamust, kas riiklike õppekavasid peaks muutma, kui nende vahel on vastuolusid (joonis 24). 40% vastas, et see ei ole vajalik, 33,3% vastas, et jah on vajalik, 26,7% vastas muu ning toodi välja, et „kui need on vastuolus, siis küll“.

Joonis 24. Kooliõpetajate arvamus riiklike õppekavade muutmisest

Uurisin kooliõpetajatel, et milliseid muudatusi riiklikes õppekavades võiks teha, et üleminek lasteaiast kooli oleks sujuvam. Õpetajad tõid välja, et „Lasteaia viimasel aastal peaks olema rohkem suunatud igakülgssele koolivalmidusele“, „Luua ühtne koolivalmiduse hindamise

tööriist, mis võimaldab hinnata laste valmidust mitmes dimensioonis (nt kognitiivne, sotsiaalne, emotsionaalne, motoorne)“, „Lasteaia ja kooli tihe koostöö“, „Et üleminek lasteaiast kooli oleks sujuvam, võiks kaaluda järgmisi muudatusi õppekavades: Õppekavade kooskõlastamine – Tuleks tagada, et lasteaiast ja põhikoolist tulenevad õppekavad oleksid omavahel seotud, pakkudes lastele järjepidevust ja tuge. Paindlik lähenemine – Õppekavad võiksid olla paindlikumad, arvestades laste individuaalseid omadusi ja arengutempot, et aidata igal lapsel arendada vajalikke oskusi edukaks üleminekuks. Ülemineku toetamine – Arendada välja programmid, mis aitavad lastel järk-järgult koolieluga kohaneda, luues sujuvama ülemineku lasteaiast kooli. Valmiduse hindamine ja tugi – Kehtestada süsteem laste koolivalmiduse hindamiseks ja tagada vajadusel täiendav tugi ja ressursid. Õpetajate koostöö – Arendada tihedamat koostööd lasteaiakasvatavate ja kooliõpetajate vahel, et jagada kogemusi ja töötada välja ühtne lähenemine õppele“.

ARUTELU

Uurimistöö eesmärgiks on välja selgitada lasteaiaõpetajate ja esimese klassi õpetajate arusaam laste koolivalmidusest. Uuring aitab aru saada kas lasteaiaõpetajate ja I kooliastme õpetajad mõistavad koolivalmiduse taset sarnaselt või erinevalt. Õpetajate ootused lastele tulenevad sellest, kuidas nad mõistavad õppekavades sätestatut.

Esimeses uurimisküsimuses „*Millised on lasteaiaõpetajate hinnangul lapse koolivalmidust näitavad oskused*“. Tulemustest selgus, et lasteaiaõpetajate hinnangul on lapse sotsiaalsed oskused kõige olulisemad. Kui laps on sotsiaalselt valmis minema kooli, siis kõik muud oskused tulevad kiiremini. Sotsiaalsed oskused on õpetajate hinnangul kõige alus. Samad tulemused sai uurimistöös Kristel Lusik (2018), kus lasteaiaõpetajad pidasid oluliseks sotsiaalseid oskusi. Laps saab iseendaga hakkama, on julge ja valmis suhtlema täiskasvanutega. Võgotski on toonud samuti välja, et sotsiaalsed oskused on olulised ning just laste julgus suhelda täiskasvanute ja teiste lastega. Ta tõi välja, et kogu õppimine toimub suheldes (viidatud Krull, 2018, lk 56–57).

Sotsiaalsetest oskustest pidasid lasteaiaõpetajad kõige olulisemaks lapse iseseisvat tegutsemist ning oma käitumise eest vastutamist. Sama oluliseks peeti ka julgust küsida täiskasvanu abi. Füüsilistest oskustest peeti kõige olulisemaks, et laps peaks kinni ohutusreeglitest. Vaimsetest oskustest oli õpetajate arvates kõige olulisem, et laps oskaks loendada 12ni.

Uurimistöös tuli välja, et lasteaiaõpetajad kasutavad laste koolivalmiduse hindamisel arengu mänge ning hindavad oma õpetajatööd koolivalmiduse saavutamisel heaks, kuna kõik eesmärgid on saavutatavad. Õpetajad teevad igapäevaselt erinevaid lõimituid tegevusi, et lapsed saaksid koolivalmiks. Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas on öeldud, et valdkondade sisu ja tegevusi lõimitakse. Õpetajad kavandavad õppe- ja kasvatustegevusi nii, et omavahel oleks lõimitud järgmised tegevused: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused (*Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava*, 2008).

Esimese uurimisküsimuse tulemuseks võin tuua, et lasteaiaõpetajad peavad laste koolivalmiduse puhul kõige olulisemaks sotsiaalseid oskuseid ning peamine on, et laps tegutseks iseseisvalt ja suudaks oma käitumise eest vastutada. Oma töös lastega teevad

lasteaiaõpetajad igapäevaselt erinevaid lõimituid ülesanded, mängu, lõimides omavahel valdkondade sisu ja tegevusi.

Teises uurimisküsimuses „*Millised on esimese klassi õpetajate hinnangul lapse koolivalmidust näitavad oskused*“ selgus, et klassiõpetajate hinnangul on kõige olulisem sotsiaalne aspekt. Kooliõpetajad hindasid sotsiaalsust kõige olulisemaks, sest sotsiaalne laps on suuteline lahendada konflikte ja suhtlema täiskasvanute ja eakaaslastega. Lasteaiaõpetajad arvasid samuti, et sotsiaalsed oskused on olulised. Sama on toonud välja oma uurimistöodes Kocak ja Incekara (2019) ning Mõttus (2010). Sotsiaalsete oskuste hindamisel peeti kõige olulisemaks, et laps oskab ja julgeb küsida täiskasvanu abi. Nii nagu lasteaiaõpetajadki pidasid kooliõpetajad füüsilisi oskusi hinnates kõige olulisemaks, et laps peaks kinni ohutusreeglitest. Vaimsetest oskustest peeti kõige olulisemaks mitut oskust, laps peab tundma tähti, peab oskama häälda ja peab oskama arvutada 5 piires. Lasteaiaõpetajate hinnangutest ei tulnud välja see, laps peab tundma tähti ning oskama häälda. Kooliõpetajate hinnangul ei ole lastel, kes lähevad esimesse klassi omandatud üksi oskus piisaval tasemel.

Klassiõpetajate hinnangutest võib välja tuua, et nemad peavad samuti kõige olulisemaks laste sotsiaalseid oskuseid ning peamine on, et laps on suuteline lahendada konflikte ja suhtlema täiskasvanute ning eakaaslastega.

Kolmandas uurimisküsimuses „*Mille poolest erinevad õpetajate ootused Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud õpiväljunditest*“ selgus, et lasteaiaõpetajate arvates on nõuded koolivalmidusele piisavad ja tegelikule ettevalmistusele need enamasti vastavad. Toodi välja, et enamasti vastavad need tegelikule seetõttu, et lasteaias õpetajad täidavad õppekavas määratud eesmärgid aga neile tundub, et koolid nõuavad rohkem. Põhikooli riiklikus õppekavas (2011) ei ole välja toodud neid oskusi, mida laps võiks osata kui läheb esimesse klassi.

Kooliõpetajate arvates on arvestatud pigem piisavalt laste koolivalmidusega nii nagu see on määratletud Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) ning pigem vastab tegeliku valmisolekuga 1. klassi alguses. Õpetajad tõid välja, et tegelik koolivalmidus võib erineda olenevalt laste individuaalsetest võimetest ja arengutempost. Kooliõpetajate hinnangul on Põhikooli riiklikus õppekavas (2011) arusaadavalt kirjas laste eeldatavad oskused esimesse klassi astumisel ning toodi välja, et üldised oskused ja valmidused, mida lastele oodatakse 1.klassi minnes nagu lugemis- ja kirjutamisoskus, arvutamisoskus, sotsiaalsed oskused, et

need on kõik kirjas. Airi Kuk (2010) on oma uurimistöös välja toonud, et õpetajate arvates võiks lasteaiast kooli üleminek olla sujuvam ning õppekava eesmärgid peaksid olema siduvad, siis oleks kõikidel lastel võrdne võimalus õppimisele.

Selle uurimisküsimuse tulemuste põhjal võib öelda, et lasteaiatõpetajate ja koolitõpetajate arvates on laste koolivalmiduse nõuded riiklikes õppekavades piisavad. Küll aga toovad lasteaiatõpetajad välja, et neile tundub, et koolid nõuavad rohkem kui lasteaiad lastega teevad. Koolitõpetajad toovad aga välja, et kõik oleneb laste individuaalsetest võimetest ja arengutempost.

Neljandas uurimisküsimuses „*Millised on Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud koolivalmiduse taseme ja Põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud 1. klassi õppesisu vastuolud*“ selgus, et lasteaiatõpetajate hinnangul pigem ei ole vastuolusid kahe õppekavas olevate valdkondade vahel. Osad õpetajad, kes vastasid, et esineb vastuolusid tõid välja, et need vastuolud on valdkonnas keel ja kõne, kus lasteaias riiklikus õppekavas on kirjas laps peab kokku oskama veerida 2- silbilisi sõnu aga koolis peavad lapsed kokku lugema pikki lauseid. Koolitõpetajate hinnangul ei ole õppekavade vahel nähtavaid vastuolusid ning need õpetajad, kes nägid vastuolusid tõid välja, et lasteaias riiklik õppekava ei näe ette, et laps peab oskama kõiki tähti, kuid tegelikult peaks oskama laps lihtsamaid sõnu kokku veerida. Samuti mainiti, et lasteaias ei tea mida kool ootab. Hilda Taba arvates peab olema õppekava üks tervik, kus tegelik kogemus ja praktikas läbi viidavad tegevused kuuluvad kokku. Samuti kõik, mis kuulub õppekavasse peab olema nii õpilastele kui õpetajatele ühtselt arusaadav (Krull & Taba, 2015, lk 326–331).

Lasteaiatõpetajate hinnangul võiks õppekavasid täiendada, et lasteaiast kooli minek oleks sujuvam ning kooli ja lasteaias nõudmised ühtlustada. Sama arvasid koolitõpetajad, et riiklikud õppekavad peaksid olema pandlikumad ning kooli mõistes võiks olla õppekavas välja toodud kohustus panna kirja koolivalmiduskaardile kas õpilane on õppinud kogu õppekava ulatused või lihtsustatud õppekava järgi. Koolitõpetajad tõid veel välja muudatusi, mida riiklikes õppekavades võiks teha, näiteks luua ühtne koolivalmiduse hindamise tööriist, samuti tihe koostöö lasteaias ja kooli vahel ning üldiselt paindlik õppekava. Samale järeldusele on tulnud Eero Ropo (2024), kes tõi artiklis välja, et õppekavade kohandamine vastavalt õppijate vajadustele tuleb õpetajatele kasuks ning nad saaksid oma õppetegevusi paremini kohandada. Samuti tõi Kadarvik (2018) oma töös välja, et õppekava arendamine on õpetajate arvates oluline, sest see annab vabamad käed õppetegevuste planeerimisel.

OECD (2024) koostatud aruandes on välja toodud, et tulevikus võiksime liikuda selles suunas, et õppekavad on paindlikumad, kuna see on kasuks nii õpetajatele kui ka õppijatele.

Välja võib tuua, et nii lasteaiaõpetajad kui kooliõpetajad ei näe vastuolusid riiklike õppekavade vahel. Küll aga tuuakse välja, et valdkonnas keel ja kõne on vastuolusid. Lasteaiaõpetajate arvates on Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) kirjas, et laps peab oskama veerida 2-silbilisi sõnu aga koolis peavad lapsed lugema pikki lauseid. Kooliõpetajad näevad, et lasteaias ei pea laps kõiki tähti tundma aga tegelikult koolis peab oskama lihtsamaid sõnu kokku veerida. Lasteaiaõpetajad ja kooliõpetajad on ühisel arvamusel, et õppekavasid peaks täiendama ning need võiksid olla paindlikumad, et lasteaiast kooli minek oleks sujuvam.

KOKKUVÕTE

Uurimistöö eesmärgiks on välja selgitada lasteaiaõpetajate ja esimese klassi õpetajate arusaam laste koolivalmidusest. Uuring aitab aru saada kas lasteaiaõpetajate ja I kooliastme õpetajad mõistavad koolivalmiduse taset sarnaselt või erinevalt. Õpetajate ootused lastele tulenevad sellest, kuidas nad mõistavad õppekavades sätestatud. Eesmärgist tulenevalt on püstitatud neli uurimisküsimust, millele otsin vastuseid teoreetilistest allikatest ja õpetajate vastustest.

- Millised on lasteaiaõpetajate hinnangul lapse koolivalmidust näitavad oskused?
- Millised on esimese klassi õpetajate hinnangul lapse koolivalmidust näitavad oskused?
- Mille poolest erinevad õpetajate ootused Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud õpiväljunditest?
- Millised on Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud koolivalmiduse taseme ja Põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud 1. klassi õppesisu vastuolud õpetajate hinnangul?

Teoreetilises osas on välja toodud koolivalmiduse mõiste ja sisu toetudes erinevatele uurimistöodele ja teaduslikule kirjandusele. Veel on välja toodud koolivalmiduse hindamine ja koolivalmidusekaart. Õppekava areng ning selle olulisus õppetöö planeerimisel.

Uuring on läbi viidud veebruaris 2025. Töös kasutasin kvantitatiivset lähenemisviisi ning valimisse kuulusid Tallinna munitsipaallasteaiad ja munitsipaalkoolid, kus on esimesed klassid. Andmekogumismeetodiks oli Google Formsi keskkonnas koostatud kaks ankeetküsitlust, millest üks on lasteaiaõpetajatele ja teine esimesse klassi õpetajatele. Küsitluse saatsin 119 lasteaia ja 54 kooli direktoritele ja õppejuhtidele palvega see edastada õpetajatele. Küsitluses osales 37 lasteaiaõpetajat ja 15 kooliõpetajat.

Uuringust selgus, et lasteaiaõpetajad ja kooliõpetajad hindasid koolivalmiduse puhul kõige olulisemaks laste sotsiaalseid oskuseid. Sotsiaalsed oskused on õpetajate hinnangul kõige alus. Lasteaiaõpetajate arvates on nõuded koolivalmidusele piisavad aga neile tundub, et koolides oodatakse lastelt enam. Samal arvamusel olid ka kooliõpetajad, kes tõid välja, et palju oleneb laste arengutempost ja individuaalsusest. Nii lasteaia kui ka kooliõpetajad ei näe Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava (2008) ja Põhikooli riikliku õppekava (2011)

vahel vastuolusid. Kuigi mainiti, et riiklikud õppekavad võiksid olla paindlikumad ning lasteaed ja kool võiksid nõudmisi ühtlustada, et lasteaiast kooli minek oleks sujuvam.

Uurimistöö piiranguks võib välja tuua, et ankeetküsitlustele vastas vähe õpetajaid ning selletõttu ei saa teha suuremaid üldistusi. Samuti ei olnud ankeedis küsimusi piisavalt, et saada parem ülevaade õpetajate arvamustest

Uurimistöö eesmärk sai saavutatud, õpetajad mõistavad koolivalmidust sarnaselt ja nende arvates võiksid riiklikud õppekavad olla paindlikuma. Uurimisküsimused said vastused.

Edaspidi võiks uurida põhjalikumalt õpetajate arvamusi, kaasata rohkem maakondi või linnu, et saada suurem ülevaade õpetajate hinnangutest. Veel võiks uurida, et mida lapsevanemad arvavad sellest, et kui valmis on lapsed kooli minnes. Millised on lastevanemate kogemused.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Ansi, K. (2014). *Koolieelsetes lasteasutustes kasutatavad koolivalmiduse hindamise meetodid ning nende tugevused ja puudused õpetajate hinnangul* [Bakalaureusetöö, Tartu Ülikool]. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/4ad5c644-5336-4ff2-9caa-7d0fd813c1e1/content> (viimati vaadatud 29.11.24)
- Blair, C., Knipe, H., Cummings, E., Paker, P. D., Gamson, D., Eslinger, P., & Thorne, L. S. (2007). A Developmental Neuroscience Approach to the study of school readiness. *School Readiness & the Transition to Kindergarten in the Era of Accountability* (lk 150). Paul H. Brookes Publishing Co.
- Bryman, A. (2008). *Social research methods*. Oxford University press.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education, sixth edition*. Routledge. <file:///C:/Users/Kasutaja/Downloads/Research-methods-in-Education.pdf> (viimati vaadatud 15.12.24)
- Credler, C. R. (1992). *School Readiness: Assessment and Educational issues*. Clinical Psychology Publishing Company.
- Dockett, S., & Perry, B. (2007). *Transitions to school*. University of New South Wales Press Ltd.
- Eesti keele seletav sõnaraamat. (2009). <https://arhiiv.eki.ee/dict/ekss/> (viimati vaadatud 17.11.2024)
- Erelt, T., Kadakas, M., Kala-Arvisto, U., Kraav, I., Maanso, V., Puksand, H., Tamm, E., & Unt, I. (2014). *Hariduse ja kasvatus sõnaraamat*. ASi Pakett trükikojas.
- Glatthorn, A. A., Boschee, F., & Whitehand, B. M. (2006). *Curriculum leadership. Development and implementation*. Sage Publications.
- Hallist, H. (2024). *Kogenud Ja alustavate klassiõpetajate õotused esimesse klassi astujate koolivalmidusele* [Magistritöö, Tartu Ülikool].

<https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/8ea3d4bc-2d1f-4f7c-8d2c-46facfcd7f0a/content> (viimati vaadatud 2.11.24)

Häidkind, P., Palts, K., Pillmann, J., Ennok, K., VILLEMS, K., & Peterson, T. (2014). *Lapse arengu hindamise ja toetamise juhendmaterjal koolieelsetele lasteasutustele*.

Haridus ja Teadusministeerium.

file:///C:/Users/Kasutaja/Downloads/juhendmaterjal_alusharidus.pdf (viimati vaadatud 29.11.24)

Jahreie, J. (2023). *Early childhood education and care teachers' perceptions of school readiness: A research review*. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104353> (viimati vaadatud 14.11.24)

Jürimäe, M., & Treier, J. (2008). *Õppekavad ja lasteaed*. Tartu Ülikooli Kirjastus.

Kadarpik, L. (2018). *Koolieelse lasteasutuse õppekava arendamine ja rakendamine õpetajate hinnangute põhjal* [Magistritöö, Tallinna Ülikool].

<https://www.etera.ee/s/36ZPt8UlaJ> (viimati vaadatud 10.12.2024)

Kallio, T.-T., & Mäki, K. (2000). *Kouluvalmius-edelleen lapsen valmiutta?* [Magistritöö, Jyväskylä Ülikool]. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2000833267> (viimati vaadatud 07.12.2024)

Kelly, V. A. (2004). *The Curriculum theory and practice: Kd fifth editions*. Sage Publications.

Kikas, E. (toim). (2008). *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. Tartu Ülikooli Kirjastus.

Kivi, L., Nugin, K., Palm, H., Pullerits, M., Saarits, Ü., Sarapuu, H., Sikka, H., Timoštšuk, I., Torm, M., Ugaste, A., Vahter, E., Veispak, A., Veisson, M., & Õun, T. (2005). *Laps ja lasteaed*. AS Atlex.

Kocak, D., & Incekara, S. (2019). Determination of Primary Education Teachers' and Preschool Education Teachers' Views on School Readiness. *Journal of Theoretical*

Educational Science, 13(1), 170-190. <http://dx.doi.org/10.30831/akukeg.557152>

(viimati vaadatud 22.11.24)

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. (2008). RT I 2008, 23, 152.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772> (viimati vaadatud 17.11.2024)

Koolieelse lasteasutuse seadus. (1999). RT I 1999, 27, 387.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/126042024005> (viimati vaadatud 17.11.2024)

Kristov, L. (2017). *Lasteaiaõpetajate arusaamad laste koolivalmidusest* [Bakalaureusetöö, Tallinna Ülikool].

<https://www.etera.ee/zoom/32053/view?page=1&p=separate&search=liisbet%20kristov&tool=search&view=0,777,2481,2731> (viimati vaadatud 7.12.24)

Krull, E. (2018). *Pedagoogilise psühholoogia käsiraamat: Kd Kolmas*. Tartu Ülikooli Kirjastus.

Krull, E., & Taba, H. (2015). *Kasvatus ja haridus*. Ilmamaa.

Kukk, A. (2010). *Õppekava eesmärkide saavutamine üleminekul lasteasutusest kooli ning I kooliastmes õpetajate hinnanguil* [Tallinna Ülikool].

<https://www.etera.ee/s/ADu5Cyxbw1> (viimati vaadatud 17.11.24)

Kulderknup, E. (2009). *Lapse arengu hindamine ja toetamine*. Kirjastus Studium.

Kunto, K. (2012). *Koolivalmiduskaardi vorm ja sisu lasteaia ning esimese klassi õpetajate nägemuses* [Magistritöö, Tartu Ülikool].

<https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/581e2555-8ca9-4729-b655-4d63450a7223/content> (viimati vaadatud 7.12.24)

Lusik, K. (2018). *Lasteaiaõpetajate ja põhikooliõpetajate arusaam koolivalmidusest* [Bakalaureusetöö, Tallinna Ülikool].

<https://www.etera.ee/zoom/45139/view?page=1&p=separate&search=kristel%20lusik&tool=search&view=0,409,2550,2892> (viimati vaadatud 7.12.24)

- Mallas, M. (2014). *Lasteiaõpetajate kogemused ja rahulolu koolieelse lasteasutuse õppekava loomisel* [Bakalaureusetöö, Tallinna Ülikool Pedagoogiline seminar].
<https://www.etera.ee/s/O3JLtNj4Ow> (viimati vaadatud 10.12.2024)
- Mayring, P. (2000). Qualitative Content Analysis. *Forum: Qualitative social research sozialforschung*.
https://www.researchgate.net/publication/215666096_Qualitative_Content_Analyses (7.04.25)
- Mehmood Bhuttah, T., Xiaoduan, C., Ullah, H., & Javed, S. (2019). Analysis of Curriculum Development Stages from the Perspective of Tyler, Taba and Wheeler. *European Journal of Social Sciences*. https://www.researchgate.net/profile/Saima-Javed/publication/349835298_Analysis_of_Curriculum_Development_Stages_from_the_Perspective_of_Tyler_Taba_and_Wheeler/links/604337b7a6fdcc9c78168729/Analysis-of-Curriculum-Development-Stages-from-the-Perspective-of-Tyler-Taba-and-Wheeler.pdf (viimati vaadatud 17.02.25)
- Mõttus, I. (2010). *Erineva ettevalmistuse saanud 1.klassi õpilaste koolivalmidus klassiõpetajate hinnangul* [Tartu Ülikool].
[https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/e6bd0d54-0f47-4012-a777-
ea34cca544d2/content](https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/e6bd0d54-0f47-4012-a777-
ea34cca544d2/content) (viimati vaadatud 2.11.24)
- OECD. (2024). *Curriculum Flexibility and Autonomy PROMOTING A THRIVING LEARNING ENVIRONMENT*. <https://doi.org/10.1787/eccbbac2-en> (viimati vaadatud 07.12.2024)
- Parvela, T., Sinkkonen, J., Leino, M.(tõlk), & Saar, V.(toim) (2011). *Kooli!* (OÜ Print Best). Werner Söderström Ltd, AS Ajakirjade Kirjastus.
- Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus*. (2010). [RT I 2010, 41, 240].
<https://www.riigiteataja.ee/akt/13337919?leiaKehtiv> (viimati vaadatud 29.11.24)

- Põhikooli riiklik õppekava*. (2011). [RT I, 14.01.2011, 1].
<https://www.riigiteataja.ee/akt/110082024002> (viimati vaadatud 17.11.2024)
- Ropo, E. (2024). *Õppekavauuringute rekontseptualiseerimine: Lühiülevaade ajaloost ja isiklikud meenutused*. *Eesti Haridusteaduste ajakiri*.
<https://doi.org/10.12697/eha.2024.12.1.02a> (viimati vaadatud 07.12.2024)
- Supino, P. G., & Borer, J. S. (2012). *Principles of research methodology*. Springer.
- Talviste, K. (2015). *Lähem kooli!* (Printon). Kirjastus Pegasus.
- Tamm, K. K. (2020). *Alghariduse alused Eesti vabariigis 1920-1929 Väana algkooli näitel* [Bakalaureusetöö, Tartu Ülikool].
<https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/8bbcf2c-93c2-4b8e-be69-22bfec2823de/content> (viimati vaadatud 10.12.2024)
- Tomberg, A. (2019). *Lasteaia õppekava kui õpetaja töö alusdokument* [Tartu Ülikool].
<https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/6985857b-d861-457b-ae9d-595fd04c880f/content> (viimati vaadatud 2.11.24)
- Ugaste, A., Tuul, M., Mikser, R., & Neudorf, E. (2016). *Koolieelse lasteasutuse õpetajate kui õppekava arendajate kogemused, ootused ja hinnangud*.
https://www.researchgate.net/publication/301638343_Koolieelse_lasteasutuse_opetajate_kui_oppekavaarendajate_kogemused_ootused_ja_hinnangud (viimati vaadatud 17.11.2024)
- Wood, E., & Hedges, H. (2016). *Curriculum in early childhood education: Critical questions about content, coherence, and control*.
<https://doi.org/10.1080/09585176.2015.1129981> (viimati vaadatud 21.01.25)
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu Ülikool.

LISAD

Lisa1. Küsimustik lasteaiaõpetajale

Lugupeetud õpetaja!

Olen Liis Kivistik ja õpin Tartu Ülikooli Narva kolledžis. Minu lõputöö eesmärk on kaardistada lasteaia ja 1. klassi õpetajate arusaamu laste koolivalmidusest ning uurida õpetajate hinnanguid riiklike õppekavade koolivalmiduse nõuetele. Uuring aitaks aru saada kas õpetajate nägemused on erinevad või sarnased.

Teie vastused on väärtuslikud ja aitavad kaasa koolivalmiduse ja õppekava mõistmisele.

Küsimustiku vastamisel saadud vastuseid kasutatakse ainult minu lõputöö raames.

Olen väga tänulik kui leiate umbes 15 min aega, et vastata allolevale küsimustikule.

Küsimuste korral saab ühendus võtta e-maili teel liis.kivistik@hotmail.com

Ette tänades

Liis Kivistik

ÜLDANDMED

1. Vanus

- 20a
- 21–30a
- 31–40a
- 41–50a
- üle 51a

2. Haridus

- Keskkharidus
- Keskeri/kutsekõrg
- Erialane bakalaureuse kraad
- Muu bakalaureuse kraad
- Erialane magistri kraad
- Muu magistri kraad
- Kõrgharidus omandamisel
- Muu

3. Tööstaaž koolieelikutega

- Kuni 2a
- 3–5a
- 6–10a
- Üle 10a

KOOLIVALMIDUS

Kuidas Teie defineerite koolivalmidust?

Teie vastus

Kuidas hindate laste koolivalmidust?*

- Laste igapäevase käitumise ja tegevuste järgi
- Laste teadmiste kaudu
- Jutuajamised lastega
- Arengu mäng
- Strebeleva metoodika
- Vaatlused
- Intervjuud
- Kunstitööd
- Viivi Neare metoodika
- Muu:

Kuidas Te hindate oma õpetajatööd koolivalmiduse saavutamisel võrreldes Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga?

- Õnnestub hästi, kõik eesmärgid on saavutatavad
- Õnnestub osaliselt, mõned eesmärgid on keerulised
- Õnnestub raskustega, mõned eesmärgid on liiga suured
- Muu:

Millist koolivalmiduse aspekti peate Teie kõige olulisemaks arendada?

- Sotsiaalne aspekt
- Füüsiline aspekt
- Vaimne aspekt

Põhjendage miks

Teie vastus

Palun hinnake oskusi, mis on Teie jaoks olulised koolivalmiduse puhul. Skaala 1-5 (1- pole üldse oluline, 2- pigem pole oluline, 3- nii ja naa, 4- pigem oluline, 5- väga oluline).

Sotsiaalsed oskused*

	1-pole üldse oluline	2-pigem pole oluline	3-nii ja naa	4-pigem oluline	5-väga oluline
Laps oskab teha teistega koostööd	☐	☐	☐	☐	☐
Laps on valmis abistama	☐	☐	☐	☐	☐
Laps oskab tegutseda iseseisvalt ning vastutada oma käitumise eest	☐	☐	☐	☐	☐
Laps mõistab ja saab aru tööjuhustest	☐	☐	☐	☐	☐

Laps oskab ja julgeb küsida täiskasvanu abi	☐	☐	☐	☐	☐
Laps arvestab teiste inimeste tunnetega	☐	☐	☐	☐	☐

Füüsilised oskused*

	1-pole üldse oluline	2-pigem pole oluline	3-nii ja naa	4-pigem oluline	5-väga oluline
Laps peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest	☐	☐	☐	☐	☐
Oskab kasutada erinevaid spordivahendeid	☐	☐	☐	☐	☐
Tunneb rõõmu liikumisest	☐	☐	☐	☐	☐
Laps on aktiivne	☐	☐	☐	☐	☐

Vaimsed oskused*

	1-pole üldse oluline	2-pigem pole oluline	3-nii ja naa	4-pigem oluline	5-väga oluline
Laps peab tundma tähti	☐	☐	☐	☐	☐
Laps peab oskama häälda	☐	☐	☐	☐	☐
Laps peab oskama kokku	☐	☐	☐	☐	☐

veerida lühikest sõna					
Laps peab oskama soravalt lugeda suurtähtedega teksti	☐	☐	☐	☐	☐
Laps peab oskama soravalt lugeda kirjatähtedega teksti	☐	☐	☐	☐	☐
Laps oskab arvutada 5 piires	☐	☐	☐	☐	☐
Laps peab oskama arvutada 20 piires	☐	☐	☐	☐	☐
Laps peab tundma kella	☐	☐	☐	☐	☐
Laps oskab loendada 100	☐	☐	☐	☐	☐
Laps oskab loendada 12	☐	☐	☐	☐	☐

Milliseid tegevusi teete lasteaia igapäevatoös, et toetada laste koolivalmiduse arendamist?

Teie vastus

ÕPPEKAVA

Kas olete osalenud lasteasutuses õppekava koostamisel?

- Jah
- Ei
- Muu:

Kas Koolielse lasteasutuse riikliku õppekava (2008) nõudmised koolivalmidusel on ...

- Liiga suured

- Piisavad
- Liiga väikesed

Põhjendage miks

Teie vastus

Kuidas hindate, kas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava nõuded koolivalmidusele vastavad tegelikule ettevalmistusele, mida lapsed vajavad 1. klassis?

- Täielikult vastavad
- Enamasti vastavad
- Ei vasta
- Muu:

Põhjendage, miks

Teie vastus

Kas on mingeid valdkondi (nt keel ja kõne, matemaatika, liikumine, mina ja keskkond jne), kus Koolieelse lasteasutuse õppekava (2008) ja Põhikooli riikliku õppekava (2011) vahel esinevad vastuolud? *

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei
- Muu

Kui vastasite jah või pigem jah, siis millistes valdkondades need vastuolud esinevad?

Teie vastus

Kui oli vastuolulisi siis, mis Teie arvate. Kas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava ja Põhikooli riikliku õppekava vahelisi vastuolusid võiks leevendada õppekavade täiendamisega?

- Jah
- Ei
- Muu:

Milliseid täiendusi sooviksite õppekavades teha?

Teie vastus

Lisa 2. Küsimustik kooliõpetajale

Lugupeetud õpetaja!

Olen Liis Kivistik ja õpin Tartu Ülikooli Narva kolledžis. Minu lõputöö eesmärk on kaardistada lasteaia ja 1. klassi õpetajate arusaamu laste koolivalmidusest ning uurida õpetajate hinnanguid riiklike õppekavade koolivalmidusele nõuetele. Uuring aitaks aru saada kas õpetajate nägemused on erinevad või sarnased.

Teie vastused on väärtuslikud ja aitavad kaasa koolivalmiduse ja õppekava mõistmisele.

Küsimustiku vastamisel saadud vastuseid kasutatakse ainult minu lõputöö raames.

Olen väga tänulik kui leiate umbes 15 min aega, et vastata allolevale küsimustikule.

Küsimuste korral saab ühendus võtta e-maili teel liis.kivistik@hotmail.com

Ette tänades

Liis Kivistik

ÜLDANDMED

1. Vanus

- 20a
- 21–30a
- 31–40a
- 41–50a
- üle 51a

2. Haridus

- Keskkharidus
- Keskeri/kutsekõrg
- Erialane bakalaureuse kraad
- Muu bakalaureuse kraad
- Erialane magistri kraad
- Muu magistri kraad
- Kõrgharidus omandamisel
- Muu

3. Tööstaž algklassi õpetajana

- 2a
- 3–5a
- 6–10a
- Üle 10a

KOOLIVALMIDUS

Kuidas saate informatsiooni esimesse klassi astuvate laste oskuste kohta?

- Koolivalmiduskaardilt
- Vestlused lapsevanematega
- Koolikatsete ajal
- Muu:

Milline koolivalmiduse aspekt on Teie jaoks kõige olulisem?

- Sotsiaalne aspekt
- Füüsiline aspekt
- Vaimne aspekt

Põhjendage miks

Teie vastus

Palun hinnake oskusi, mis on Teie jaoks olulised koolivalmiduse puhul. Skaala 1-5 (1- pole üldse oluline, 2- pigem pole oluline, 3- nii ja naa, 4- pigem oluline, 5- väga oluline).

Sotsiaalsed oskused*

	1-pole üldse oluline	2-pigem pole oluline	3-nii ja naa	4-pigem oluline	5-väga oluline
Laps oskab teha teistega koostööd	☐	☐	☐	☐	☐
Laps on valmis abistama	☐	☐	☐	☐	☐
Laps oskab tegutseda iseseisvalt ning vastutada oma käitumise eest	☐	☐	☐	☐	☐
Laps mõistab ja saab aru tööjuhustest	☐	☐	☐	☐	☐
Laps oskab ja julgeb küsida täiskasvanu abi	☐	☐	☐	☐	☐
Laps arvestab teiste inimeste tunnetega	☐	☐	☐	☐	☐

Füüsilised oskused*

	1-pole üldse oluline	2-pigem pole oluline	3-nii ja naa	4-pigem oluline	5-väga oluline
Laps peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest	☐	☐	☐	☐	☐

Oskab kasutada erinevaid spordivahendeid	☐	☐	☐	☐	☐
Tunneb rõõmu liikumisest	☐	☐	☐	☐	☐
Laps on aktiivne	☐	☐	☐	☐	☐

Vaimsed oskused*

	1-pole üldse oluline	2-pigem pole oluline	3-nii ja naa	4-pigem oluline	5-väga oluline
Laps peab tundma tähti	☐	☐	☐	☐	☐
Laps peab oskama häälda	☐	☐	☐	☐	☐
Laps peab oskama kokku veerida lühikest sõna	☐	☐	☐	☐	☐
Laps peab oskama soravalt lugeda suurtähtedega teksti	☐	☐	☐	☐	☐
Laps peab oskama soravalt lugeda kirjatähtedega teksti	☐	☐	☐	☐	☐
Laps oskab arvutada 5 piires	☐	☐	☐	☐	☐
Laps peab oskama arvutada 20 piires	☐	☐	☐	☐	☐

Laps peab tundma kella	☐	☐	☐	☐	☐
Laps oskab loendada 100	☐	☐	☐	☐	☐
Laps oskab loendada 12	☐	☐	☐	☐	☐

Kui valmis on Teie arvates lapsed, kes tulevad esimesse klassi?

- Lapsed on omandanud kõik oskused, et saada koolis hakkama
- Lapsed on omandanud füüsilised ja sotsiaalsed oskused aga puudu jääb vaimsest oskusest, et olla kooliks valmis.
- Lapsed on omandanud vaimse oskuse aga puudu jääb füüsilistest ja sotsiaalsetest oskustest
- Lapsed on omandanud ainult sotsiaalsed oskused
- Lapsed on omandanud ainult füüsilised oskused
- Lastel ei ole omandatud üksi oskus piisaval tasemel

Kas laste koolivalmidus, nagu see on määratletud Koolieelses lasteasutuse riiklikus õppekavas, on piisavalt arvestatud laste tegeliku valmisolekuga 1. klassi alguses?

- Jah
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei
- Muu:

Kui Te vastasite ei või pigem ei siis milliseid muresid või erinevusi olete täheldanud.

Teie vastus

ÕPPEKAVA

Kas Põhikooli riiklikus õppekavas on arusaadavalt kirjas laste eeldatavad oskused esimesse klassi astumisel?

- Jah
- Ei
- Muu:

Põhjendage miks vastasite nii

Teie vastus

Kas teie arvates on Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas määratletud koolivalmiduse taseme ja Põhikooli riikliku õppekava õppesisu vahel nähtavaid vastuolusid?

- Jah
- Ei
- Muu:

Kui vastasite jah, siis milles need vastuolud seisnevad

Teie vastus

Mis Te arvate, kas riiklikud õppekavad peaksid olema paindlikumad, et arvestada laste erinevaid koolivalmiduse tasemeid?

- Jah, peaksid olema paindlikumad
- Ei, õppekava peaks olema ühtlane kõigile
- Muu:

Põhjendage, miks

Teie vastus

Kas Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava ja Põhikooli riikliku õppekava vaheliste vastuolude lahendamiseks oleks vajalik muuta riiklikke õppekavasid?

- Jah, on vajalik
- Ei, ole vajalik
- Muu:

Millised muudatused riiklikes õppekavades võiks teha, et üleminek lasteaiast kooli oleks sujuvam?

Teie vastus